Uredništvo in upravništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“
izhaja v pondeljek, sredo in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 118.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.
Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila
se računijo s 15 vin. od 6 redne petitvrste; pri večkratnih oznanilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 63. Maribor, dne 6. junija 1910. Letnik II.

Ploj in Markhl.

V proračunskem odseku se je dne 4. junija pripetil dogodek, o kojem mora biti slovenska javnost odkrito in popolnoma informirana.

Omenjeni dan se je razpravljalo v proračunskem odseku o justičnem ministrstvu. Tudi hofrat Ploj je poprijel za besedo ter celo korektno zastopal slovenska gravamina. Med drugim je tudi trdil, da se nahajajo na Slovenskem Štajerju uradniki, ki ne znajo dovolj slovenski.

Odgovarjal je Ploju nemški poslanec Markhl. Z ozirom na znanje slovenskega jezika od strani nemških uradnikov, je očital Ploju, da je na konferenci pri ministrskem predsedniku priznal povoljno znanje nemških uradnikov na Spodnjem Štajerskem, in Markhl se vsled tega čudi današnjim izvajanjem Plojevim. Na medklic dr. Korošca: „Kje je bilo to?“ odgovori Markhl: „Pri ministrskem predsedniku!“ Ploj je pri teh Markhlovih izvajanjih molčal.

Nazadnje pride k besedi dr. Korošec ter med drugim omenja, da trditev, da znajo nemški uradniki povoljno slovenski, ne odgovarja dejstvom, in naj se je ta trditev izrekla kjerkoli in od kogarsibodi. Ker se je Markhl odstranil, naredi Ploj ob tej priliki mejklic: „Trdil sem le, da nekateri znajo dovolj slovenski!“

Ko je prišel Markhl nazaj, mu je dr. Korošec naznanil Plojev medklic, na kar je Markhl zopet trdil, da o „nekaterih“ ni bilo govora.

To se je vršilo vse na javnem mestu v proračunskem odseku. Gotovo je opravičena zahteva, da izve slovenska javnost naravnost in brez vsakega hinavskega zavijanja dvoje:

Kake konference ima slovenski poslanec Ploj skupno z nemškim poslancem Markhlom pri ministrskem predsedniku.

Koliko je resnice na Markhlovi trditvi, da je dal Ploj nemškim uradnikom pri oni misteriozni konferenci neresnično, in slovenskemu stališču nasprotujoče spričevalo.

Ljudstvo za dr. Verstovšeka.

Živahno življenje je zaplulo preko naše lepe in zelene Spodnje Štajerske. Naše ljudstvo je od dne do dne zavednejše in politično zrelejše, zato obrača tudi vso svojo pozornost na volilni boj, ki se vrši za mandat po pokojnem gospodu Ježovniku. Posebno zanimanje vlada — lahko umevno — v volilnem okraju samem. Vrlo in pošteno naše ljudstvo je spoznalo vso škodljivost in kvarljivost liberalizma, ki je dosedaj tako samozavestno in oholo kraljeval v krasnih okrajih Šoštanj—Gornjigrad—Slovenjgradec—Marenberg, in se ga hoče otresti. Zato pa z veseljem hiti na shode, ki jih prireja S. K. Z. za svojega kandidata in tam z navdušenjem manifestira za vseslovensko kmečko in versko misel.

In kako je življenje na naših shodih? Povsod se zbere cvet našega ljudstva. Z napeto pozornostjo se sledi izvajanjem naših govornikov in potem, ko pride do glasovanja o kandidaturi našega priljubljenega kandidata dr. Verstovšeka, zaori orkan navdušenja. Vse radostno vsklika in daje duška svojemu veselju, ker je dana prilika, izvoliti si za poslanca moža, ki ga vse ljudstvo ljubi in spoštuje.

Tako je bilo tudi minulo nedeljo dne 5. t. m. Na vseh sedmih shodih, ki jih je priredila S. K. Z., je bilo mnogo ljudstva. Povsod je bil kandidat dr. Verstovšek z navdušenjem sprejet. Posebno ogorčeni so bili volilci radi tolovajskega načina, po katerem so pričeli liberalni divjaki v nedeljo dne 29. maja volilni boj in je v tem oziru padla marsikatera gorka na račun surovega liberalizma. S posebnim veseljem nas navdaja, ko vidimo, kako vstajajo na naših shodih možje iz ljudstva, povedo svoje želje, označijo težave, ki jih mučijo in navdušujejo k vstrajnemu in doslednemu političnemu delovanju. Dokler bomo imeli tako ljudstvo v naših vrstah, se nam ni treba bati.

Govore naj poročila, ki so nam došla o včerajšnih shodih:

Rečica.

V nedeljo se je pri nas predstavil kandidat za državnozborske volitve deželni poslanec dr. K. Verstovšek. Shod je bil po rani maši pri gospodu Stiglicu, po domače Prislanu.

Zbrali so se v lepem številu možje-veljaki, katere je pozdravil odbornik S. K. Z. gospod Turnšek ml., ki je vodil zborovanje.

Gospod Turnšek je uvodoma v dolgem govoru pojasnil pomen državnozborskih volitev in vspodbujal navzoče, da se vsi udeležijo volitve dne 4. julija in pokažejo zopet svetu, da so kakor vedno vneti pristaši S. K. Z. V jedrnatih besedah je označil delovanje kandidata in prav toplo priporočal njegovo kandidaturo.

Nato je deželni poslanec gospod dr. K. Verstovšek razvijal obširno svoj program, ki je bil od navzočih z navdušenjem sprejet. Zlasti so volilci odobravali njegova izvajanja o delovanju poslancev S. K. Z. za vsestranski napredek gospodarstva na Spodnjem Štajerskem. Vsi so sklenili, da bodo delovali na to, da Rečica zopet soglasno voli kandidata dr. K. Verstovšeka.

Ljubno.

Po drugem opravilu smo se zbrali v gostilni g. Petka v prav lepem številu, da bi slišali že nam po vstrajnem delovanju znanega kandidata S. K. Z. dr. K. Verstovšeka.

Na predlog gospoda Petka si shod izvoli gospoda župnika Dekortija za predsednika, ki predstavi kandidata.

Prof. dr. Verstovšek, burno pozdravljen, razvija svoj program, ki je program S. K. Z. Njegove besede so navdušile naše može. Občudovali smo njegov jasen in odločen program, s katerim gre v boj za S. K. Z. Marsikatero bridko resnico so morali slišati nasprotniki, ki so se udeležili shoda.

Govornik je bičal lažnjiva in ostudna poročila celjskih listov in pa tolovajsko početje nasprotnikov. Omiloval je zlasti še poštene može, ki so zgrešili svojo pot in vstopili v stranko celjskih gospodičev.

Soglasno se je sprejela kandidatura. Vsi gremo do zadnjega moža na volišče dne 4. julija in oddamo svoj glas za kandidata S. K. Z. dr. K. Verstovšeka. Navdušenje je bilo veliko.

Mozirje.

Dasiravno so bile pri treh bližnjih cerkvah lepe nedelje in je popoldan kar curkoma lilo, se je vendar zbralo po večernicah mnogo vrlih, dobrih mož iz mozirske okolice v bralnem društvu.

Shodu je predsedoval gospod Cesar, ki je v jedrnatih besedah opozarjal na volilno borbo in podelil besedo kandidatu gospodu dr. Verstovšeku.

Ta je razvil svoj gospodarski program in označil pot, katero hoče hoditi, če bode izvoljen poslancem. Njegove besede so prišle iz srca in so segala v srca navzočih. Možje so obžalovali, da je bila taka nevihta in se ni zbrala cela mozirska okolica, da bi slišala kandidata S. K. Z.

Gospod Vasle je navduševal navzoče, da delujejo med sosedi, da se vsi udeležijo volitev in pokažejo zopet soglasno, da je mozirska okolica še vedno

PODLISTEK.

Zgodba očeta St. Claira.

Posetil sem prvikrat svojega najdražjega tovariša, dijaka iz Oksforda, na domu pri stariših. Bili smo skupaj pri prijatetju, jaz in še štirje mladi možje in tudi oče mojega prjatelja ter njegov sorodnik o. St. Clair.

Govorili smo tisti večer o prikaznih in podobnih stvareh. Oholi kakor mladi ljudje in ponosni na svoje znanje smo se le pomilovalno posmehovali vsem nadnaravnim prikaznim in smo pritrjevali mlademu lordu Beauclerku, ki je kadeč ravnokar izpustil iz ust velik oblak dima v zrak in prav zategnjeno povdarjal:

„Ha — indigestija (to je nepravilnosti v prebavljanju) in nič drugega — prav nič drugega!“

Opazil sem, da je molčal o. St. Clair, ki je sicer navadno imel prvo besedo in je bil izvrsten govornik. Nekdo iz družbe se je obrnil proti njemu in ga vprašal:

„Kaj pa vi menite o tej stvari, o. St. Clair?“

Nastal je kratek molk in nato prične o. St. Clair z lesketajočimi se očmi:

* * *

„Ena beseda „indigestija“ z oblakom dima vržena v zrak — to je, gospodje, premalo!“

In prav milim izrazom nadaljuje potem o. St. Clair:

„Prepričan sem, da se o tem predmetu sploh še ni izrekla zadnja sodba, kakor še tudi ne o mnogih drugih stvareh na svetu. Dovolite mi, da vam povem dogodek iz svojega duhovskega življenja. Preje pa naj še omenim, da moje študije dokazujejo, da sem se v svojem življenju tudi nekoliko bavil z vednostjo.“

Pri teh besedah se je nasmejal, kajti vsakdo je poznal St. Clairovo učenost in mnoga odlikovanja, ki si jih je pridobil kakor učenjak.

„Potemtakem se morebiti smem predrzniti reči, da sem pri zdravi pameti in da prav sodim, in naposled zagotavljam lorda Beauclerka, da nisem še nikdar imel bolezni, ki daje ključ k njegovi teoriji o nadnaravnem.

Pred nekaj leti sem šel z o. A. v mesto k posvetitvi cerkve. Cerkev smo posvetili v petek in v nedeljo sem v nji pridigoval. Med poslušalci mi je največjo pozornost vzbujala gospa, stara okrog 50 let. V njenem obrazu sem opazil izraz strahu in upa. Videti je bilo, kakor da je ravnokar prestala veliko bolečin in skrbi.

Takoj po pridigi sem šel proti domu. Bil je prijeten poleten večer, in ljubek mir je vladal okrog mene. Prehodil sem že nekako četrt milje, kar mi pride nasproti ona ženska, ki je vzbujala v cerkvi mojo pozornost.

Čudil sem se, da mi je mogla že priti nasproti, ker sem izvrsten pešec. A mislil sem si, da me je prestrigla po kaki bližnji poti, za katero nisem jaz vedel.

Ko sem korakal mimo nje, stopila je k meni in mi rekla z lahkim, naglim glasom:

„Oče, vrnite se, prosim; v mestu je mlad mož, katerega morate obiskati, dokler ni prepozno, ker on kmalu umrje.“

To mi je rekla z nekim zapovedujočim glasom, ki je izražal veliko skrb. Zdelo se mi je, da mi ne preostaja drugega, nego da se ž njo vrnem.

Tako je šla hitro, da sem jo komaj dohajal; in dasi sem se trudil kaj več poizvedeti o možu, ni nič pazila na moja vprašanja. Zdelo se mi je, da jo prevladuje le ena velika bojazen. Pri hiši v stranski ulici se je ustavila in rekla:

„Tukaj stanuje — umira — Vi prihajate še o pravem času.“

Nato je hotela oditi, a rekel sem še hitro:

„Še nekaj, kako se pa imenuje mladi mož?“

Povedala mi je ime. Toda dovolite mi, da zamolčim ime in rabim drugo znamko, na primer: Jurij Green. Šel sem po stopnicah in sem dvakrat pozvonil pri prvih vratih. Nikogar ni bilo, da bi mi odprl. Že sem hotel oditi in mislil sem si, da vse skupaj nič ni, in da se je hotela ona žena z menoj le pošaliti.

A kar naenkrat slišim stopinje in neka ženska mi odpre vrata. Ko me je zagledala, bila je nekako preplašena. Vprašala me je, kaj hočem. Povem ji, da se mi je reklo, da je v tej hiši na smrt bolan mlad mož, h kateremu moram iz verskih ozirov.

Morebiti, da sem nekoliko preveč predrzno govoril, če se pomisli, kako zelo temen mi je bil ves položaj. Toda čutil sem važnost svojega obiska iz nekega mi neumljivega vzroka.

Ženska me je začudeno gledala, in že sem mislil, da bo pred menoj zaprla vrata. A namesto tega se mi je sramotljivo zasmejala in mi rekla:

(Konec prihodnjič.)

Današnja številka ima prilogo „Narodnoobrambni Vestnik.“

do zadnjega moža v taboru S. K. Z. Hudo je bičal gospod Vasle še grdo početje celjskih umazanih listov.

Gospod tajnik okoliške občine je navdušeno govoril o marsikaterih ranah kmečkega stanu in prosil poslance S. K. Z., da delujejo na to, da se kmetu v marsikaterih rečeh ne prizadene škoda. Shod je bil zelo zanimiv in poučen.

Solčava.

Po drugem opravilu smo se zbrali vsi Solčavčani pri gospodu Sturmu, kjer je bil shod S. K. Z. To je bil sploh prvi shod pri nas. Hvaležni smo S. K. Z., da ne pozabi svojih vrlih pristašev v Solčavi.

Poslanec Pišek je nam v poljudnih besedah označil delovanje S. K. Z. Vsi smo se veselili njegovih prepričevalnih izvajanj.

Zborovanje je bilo jako živahno. Možje so stavili razna vprašanja in prosili poslanca za razne nasvete. Niti enega ugovora ni bilo proti kandidaturi prof. dr. Verstovšeka.

Prepričani smo po njegovem delovanju v deželnem zboru, da bode on tudi kot državni poslanec zastopal vrlo naš okraj; zato gremo tudi vsi na volišče in volimo dr. Verstovšeka, do katerega imamo popolno zaupanje. Želimo le, da nas on sam kmalu po volitvah obišče.

Luče.

V naši zgornji Savinski dolini shod! Ta vest nas je vse razveselila in zbrali smo se v mnogobrojnem številu. Mi smo do zadnjega moža pristaši S. K. Z., ker dobro poznamo delovanje te velevažne organizacije.

Posebno nas je pa veselilo, ker smo slišali sedaj enkrat našega priljubljenega Pišeka, ki je nam razlagal razna gospodarska vprašanja.

Zborovalna soba je bila natlačeno polna in s pazljivostjo smo poslušali odposlanca S. K. Z., ko je poročal o delovanju naših poslancev v deželnem in državnem zboru. Vsi smo se izrekli za kandidata S. K. Z. prof. dr. Verstovšeka; saj poznamo njegovo vstrajno in požrtvovalno delovanje za slovensko spodnještajersko ljudstvo.

Po govoru poslanca Pišeka je najtopleje priporočal še gospod župnik Lekše gospoda kandidata. Zanimanje za te volitve je pri nas veliko. Zmaga bode naša!

Zavodnje.

V cerkveni hiši se je vršil po maši volilni shod, katerega se je udeležilo lepo število mož in mladeničev iz cele župnije.

Shodu je predsedoval gospod Rožman, ki je pozdravil zborovalce, in podelil besedo gospodu Vlado Pušenjaku iz Maribora, ki je v jedno uro trajajočem govoru razvil program S. K. Z. in njenega kandidata gospoda dr. Verstovšeka.

Zborovalci so pritrjevali izvajanjem govornika; s klicem: Živel naš kandidat gospod dr. Verstovšek! se je zaključil lepo uspeli shod.

Št. Janž na Peči.

Kljub dvem liberalnim shodom, katera je napovedala liberalna stranka pri nas predpoldan in popoldan, se je zbralo nad 100 mož in mladeničev v gostilni gospoda Žagerja. Za predsednika je bil izvoljen gospod Marko Kroflič, kateri je v jedrnatih besedah pozdravil vse navzoče in podelil besedo gosp. Vlad. Pušenjaku iz Maribora.

Govornik je v poljudnih besedah orisal naš notranji in zunanji politični položaj, osvetlil naše državno gospodarstvo, govoril o finančni reformi, ter razvil kmečki program. Izvajanja so našla navdušen odmev in odobravanje volilcev. Kandidatura dr. K. Verstovšeka je bila soglasno sprejeta.

Ljudje so primerjali predpoldanski shod s tem shodom in zbijali šale na račun kandidata Kaca. Vkljub velikanski agitaciji župana se je zbralo na liberalnem shodu 35 ljudi, med temi več otrok in tudi žensk, kojim je v imenu kandidata govoril urednik Lesničar iz Celja. Kandidat Kac je tudi „govoril“ in povedal strmečim zborovalcem, da je njih kandidat, da bo delal za kmečke koristi in da prosi za glasove. Več ni znal povedati. Še tisti, ki so bili na liberalnem shodu, so izjavili, da ne bodo volili Kaca. Kako ugodno je vplival nastop Kaca, najbolj dokazuje dejstvo, da je predsednik Kacevega shoda prišel k našemu shodu in z največjim navdušenjem glasoval za našega kandidata.

Liberalni Kac kandidat štajercijancev.

Sadovi štajerčijansko-liberalne zveze zorevajo. Nekam prikrito in sramežljivo, kakor bi ga bilo kaj sram, a vendar dovolj jasno, proglaša „Štajerc“ od dne 5. junija kandidaturo liberalnega kandidata Kaca za nemškutarijo.

V resnici zanimivo je, kako ptujska giftna krota napeljuje svoje backe, da bodo glasovali za kandidata narodno kristalno čiste in najbolj radikalne stranke. Najprvo omenja dr. Verstovšekovo kandidaturo in zabeli to svojo vest z znanimi „Štajerčevimi“ surovimi „duhovitostmi“, kakor: tonzure, farovške kuharice itd. Nato pa pride na Kacevo kandidaturo. Sedaj citiramo dobesedno „Štajerca“:

„Vprašamo župana Kaca le to-le: Ali bodete v slučaju izvolitve zasledovali gospodarsko delo ali pa narodnjakarsko politiko? Ali se bodete za gospodarske potrebe kmetov zavzemali, ali pa za uradniška vprašanja? Ali bodete samostojni, ali pa le orodje celjskih dohtarjev? Upamo, da gospod Kac na ta vprašanja odgovori, kajti prihodnjič zavzamemo svoje stališče napram tej volitvi. Ni izključeno, da postavimo i mi svojega kandidata, zlasti ker imamo v tem volilnem okraju jako veliko pristašev. Torej, gospod Kac, prosimo jasni odgovor!“

To je vendar dovolj jasno. Ni potreba ravno Arhimedove bistroumnosti, da bi človek ne čital med vrstami, kam pes taco moli.

Liberalni Kac bo na stavljena vprašanja popolnoma mirne vesti lahko odvrnil tako, da bo po godu gospodom okrog „Štajerca.“ Kot neodvisen (?), napreden (!?) kmet bo pač brezdvomno skrbel za „gospodarsko delo“ in se bo „zavzemal za potrebe kmetov“, ter bode „samostojno“ deloval. Posledica tega „jasnega odgovora“ bo, da bo šla vsa nemškutarija v boj za narodno (!?) naprednega kandidata.

Vse drugo besedičenje o „zavzemanju stališča“ in o „postavljanju svojega kandidata“ je le pesek v oči ljudem, ki v svoji kratkovidnosti še vedno prisegajo na narodni program naših liberalcev. Pri vsej nesramnosti, s katero vleče in izrablja „Štajerc“ naše ultra-narodnjake, ki so se vdinjali nemškutariji in frajzinu, vendar ne sme iti še tako daleč, da bi prav odkrito in jasno za vse liberalne nevedneže povedal, da so se liberalni kolovodje prodali z dušo in telesom. V pismeni pogodbi, ki so jo sklenili liberalci in štajerčijanci, je tudi točka, ki zahteva, da se ta sramoten konkubinat kolikor mogoče prikriva in se kjer le mogoče fingira nasprotstva, seveda samo tako dolgo, dokler nič ne škodujejo. V tem smislu so morajo razumeti tudi „Štajerčeve“ opazke h Kacevi kandidaturi. Da bodo štajerčijanci z vso silo, kar jo imajo — k sreči ni velika — podpirali liberalnega kandidata, to stoji. Na zunaj se je treba radi lepšega nekoliko braniti. Delati je treba, kakor dekle, ki vspodbuja fanta, da bi jo vzel v krčmo, a se vendar na videzno brani. Le vlec' me, le vlec' me, saj sama rada grem.

Ako vse to premotrimo, potem se nam nehote izvije vsklik: „Še bo luštno!“ Kako pa tudi ne? Liberalci, kateri v volilnem okraju pač nimajo dovolj takih „moči“, ki bi tako delale za stranko, kot znani fantje-tolovaji pretečeno nedeljo v bližini Vuhreda, si bodo izposodili nekoliko šnopsarjev iz ptujskega polja, ki znajo dobro hantirati z nožem, da jim bodo pomagali pobijati te preklicane klerikalce, potem bo pa vendar šlo. Liberalcev in nemškutarjev sicer ni več ravno veliko v okrajih Šoštanj—Gornjigrad—Slovenjgradec—Marenberg. Ako bi se pa spravilo lepo število naših pristašev, v prvi vrsti naših vrlih agitatorjev, iz sveta, ali ako bi se jih napravilo vsaj nezmožne za volilni boj, potem ni vraga, da bi ne zmagali liberalci.

To spoznanje za nas ni ravno razveseljivo. Tudi ne bomo radostno razpoloženi, ko bomo primorani zabiležiti in obsoditi razne liberalne poboje, ki se morajo konsekventno izcimiti iz sedanje konstelacije. Brezdvomno bo pa nam luštno pri srcu, ko se bomo domislili, da se je krasni načrt priti do zmage rodil pri naših bistrovidnih liberalcih, ki so s tem dokumentirali, da ženiji še niso izumrli. Med liberalnimi kolovodji jih je gotovo še nekaj.

Pa pustimo šalo na stran. Konštatiramo samo še enkrat: Iz „Štajerčevega“ poročila popolnoma jasno sledi, da je liberalni Kac tudi kandidat štajerčijancev. Protinaravna zveza Kukovec—Linhart slavi zdaj svoje orgije. Ko jo bomo pa na dan volitve vrgli ob tla, bo imela hudega, a zasluženega mačka. Da bo tako, bodo že poskrbeli naši volilci, ki nočejo imeti opraviti ne z izdajalskimi štajerčijanci in ne z njimi zvezanimi prodanimi liberalci. Kac, Heil!

Ogrski Slovenci in sedanje volitve.

Ogrski Slovenec nam je poslal sledeč, zanimiv članek:

Ravnokar so se vršile volitve na Ogrskem, in zato ne bo odveč, če tudi čitatelji „Straže“ zvedo par vesti od svojih prekmurskih bratov.

Ogrski Slovenci so razdeljeni med Mažare v štiri volilne okraje: Mürska Sobota, Bakša, Dolnja Lendava in Monošter. Razdelili so jih Mažari nalašč tako, ker so se bali, da bi sicer tvorili v dveh okrajih večino. Zdaj so razdeljeni tako, da so v treh okrajih v manjšini, le v enem okraju, v Murskoj Soboti, tvorijo večino. V tem okraju bi pri dobri volji lahko volili Slovenca, a ljudstvo je tako zaostalo glede na narodno zavest, da se mu kaj takega dosedaj niti ne sanja.

Kako strašanska je zaostalost v političnem oziru in kako malo se zavedajo Slovenci svoje narodnosti, nam jasno kažejo sledeči dogodki:

V volilnem okraju Bakša, kamor spadajo volilci iz treh čisto slovenskih župnij, sta se borili za zmago vladna stranka in stranka 48, to je stranka Košuthova, oziroma Justhova. Ker je pa ta Košuthova stranka skrajno nacionalna in zahteva ločitev od Avstrije, kar bi pomenilo za Slovence, ki bivajo na meji, popolen pogin na narodnem in gospodarskem polju, zato se ne bi smel najti noben Slovenec, ki bi podpiral to stranko. A kaj se je zgodilo? Kandidata 48. stranke so sprejeli v več vaseh z veliko slovesnostjo in so ga podpirali na vse mogoče načine. Tako so na primer v neki vasi volilce, ki so hoteli iti volit za vladno stranko, z velikim terorizmom ustavili doma. V drugi vasi so napadli kmeta, ki je obesil na hišo zastavo vladne stranke. Neki so celo molili za zmago Košuthove stranke itd.

Vse to povzroča nevednost, zaostalost in pri nekaterih tudi trmoglavost. Mnogokrat nastopajo taki kot voditelji in agitatorji, ki nimajo niti pojma, kakšen program ima 48. stranka in ki niti ne slutijo, da ravno ta stranka najbolj tlači njihove pravice. Pa ne samo, da ne poznajo njenega programa, temveč v svoji nevednosti so še prepričani, da edino le od te stranke lahko čakajo boljše čase. In to njihovo krivo prepričanje je tako močno, da jih je od njega odvrniti kaj težko.

Da so pa ogrski Slovenci v tem oziru tako strašansko zaostali, ali bolje rečeno zapeljani, so pa krive razmere, v katerih živijo, zato se temu ni treba čuditi. Ubogi narod nima nobenega časopisa in nima nikakih zanesljivih voditeljev, katere bi z upanjem lahko ubogal. Primoran je zato verovati in za resnico imeti, kar učitelji in drugi uradniki pravijo. A ti učitelji in uradniki so večinoma mažarski nacionalci. Zato je samoobsebi umevno, da ne ovadijo Slovencem svojih nakan, temveč jih vabijo z lažmi v svoj tabor.

Kaj pa duhovništvo? Žalibog je po naših krajih mnogo takih, ki so prenapolnjeni z mažarskim duhom. Le malo je takih, katerih srce bi za narod gorelo, ker vlada, skrbi pri nastavljanju, da pridejo k nam nacionalni Mažari.

Z veliko težavo je zmagala vladna stranka v vseh štirih okrajih. Ta zmaga je rešila ogrske Slovence sramote, da bi imeli Košuthovca za poslanca. Seveda, vladna stranka tudi ne obeta bogvekaj Slovencem. Ker pa dela za skupnost z Avstrijo in ker ni tako skrajno nacionalna, je vendar boljše za Slovence, da je zmagala ta, nego pa Košuthova 48. stranka.

Mladina naprej!

Akoravno volilni boj absorbira mnogo naših moči, vendar se tudi naša mladinska organizacija živahno razvija in stopa dosledno in vstrajno naprej. Vsako nedeljo se zbere v mnogobrojnem številu v kakem kraju prijazne naše Spodnje Štajerske in manifestira za svoje narodne in verske svetinje. Vsaka nedelja prinese naši zdravi vseslovenski ljudski misli novih, svežih, mladih, a navdušenih moči.

Kakor povsod, je bilo tudi včeraj, dne 5. t. m. v prijaznih Poljčanah, kjer nemškutarija drzno dviga svojo glavo. Ako bo šla mladina po potu, katerega si je začrtala v nedeljo, naprej, bo doživelo gnilo in izdajalsko štajercijanstvo še marsikak sramoten poraz.

Poljčane.

Po večernicah se je zbralo obilo mladine, med katero je bilo tudi nekaj očetov in mater, v posojilniški hiši k zborovanju. Soba je bila natlačeno polna, a tudi v veži in zunaj je bilo mnogo zborovalcev.

Najprvo je mladenič Šalomon Vincencij v navduševalni deklamaciji spodbujal zbrane k tesni oklenitvi društva k narodnemu delu.

Za njim je mladenič Šuc Jakob v imenu poljčanske mladine pozdravljal odposlanca S. K. S. Z.

Urednik Kemperle, ki je dobil nato besedo, je v daljšem govoru spodbujal mladeniče in dekleta k odločnosti in značajnosti v boju z našimi številnimi nasprotniki. Le ako se ozko združimo, si ohranimo zdravo telo, ter se izobrazimo in poplemenitimo, bomo močni dovolj, da zabranimo naval nasprotnikov.

Za tem je govoril mladenič Kegu Jožef. V izbranih besedah je navduševal mladino k boju za resnico in pravico.

Mladenka Kohne Antonija je bodrila zbrana dekleta k združevanju v Dekliško zvezo, in kazala na napredovanje mladeničev, katere morajo dekleta posnemati.

Č. g. kaplan Alt je končno opozarjal na uvaževanje slišanih besed, in se je toplo zahvaljeval govornikom. S tem je bilo lepo zborovanje končano.

Gotovo je, da so padle besede na rodovitna tla, in bo šla naša vrla mladina korajžno na delo za sveto stvar. Posebno mora veseliti vsakogar, da naši mladeniči in dekleta tako neustrašeno sami nastopajo. Akoravno so vsi domači govorniki nastopili prvikrat, in pogled na poslušalce človeka v začetku nekoliko zmede, so vsi dobro opravili. Le tako naprej!

Politični pregled.

Državni zbor.

Seja 3. junija.

Vso pozornost poslancev absorbirajo sedaj razni odseki, v prvi vrsti proračunski in finančni, ki pridno dan za dnem zborujeta, in pa jezikovni zakon. Zato je bila seja dne 3. junija zelo dolgočasna in so govorniki govorili večinoma samo praznim klopem v zbornici.

Vojni kori.

Najprvo se je v današnji seji nadaljevala debata o postavi glede vojnih korov. Po govoru generalnega protigovornika socialdemokrata Nemeca je bila predloga odkazana brambnemu odseku.

Prepoved ženskega ponočnega dela.

Za tem je prišlo v razpravo poročilo socialno-političnega odseka, ki prepoveduje žensko ponočno

delo v industrijelnih podjetjih. Govorilo je več govornikov, med njimi tudi trgovinski minister Weiskirchner, ki je predlogo priporočal. Debata o tem predmetu je bila pa kmalu prekinjena in seja zaključena.

Prihodnja seja v sredo dne 8. t. m.

Liberalno divjaštvo. — Dr. Korošec interpelira.

V državnem zboru je dne 3. t. m. dr. Korošec interpeliral radi napada slovenskih liberalcev na našega urednika Žebota ter je zahteval, da vlada proti izbruhu podivjanosti slovenskih liberalcev skrbi za varnost pri dopolnilni državnozborski volitvi na Sp. Štajerskem.

Khuenova nasilstva.

Poslanci dr. Korošec, Šramek, Tresič so vložili dne 3. t. m. v državnem zboru interpelacijo radi zlorabe skupnega vojaštva proti narodnostim pri volitvah na Ogrskem. Presenetljive podatke so dali očividci, ki so prišli na Dunaj ter so podatke o nasilstvih, s katerimi se posebno Slovakov ni k volitvi niti pripustilo, izročili poslancem.

Interpelacija posebno omenja dogodke, ki so se vršili v okraju Trnovo-Skalic. Ti dve mesti sta bili obdani na dan volitve z močnim kordonom huzarjev, ki so jim dodali še okoli 50 orožnikov. Samo 50 vladinovcem je bil dovoljen prehod. Slovaški volilci niso mogli priti na volišče, akoravno so več ur čakali pred kordonom.

Ker je bila silna vročina, so jih mislili na ta način odgnati, da so zasedli vse gostilne vladni kortešeji in niso dobili ubogi Slovaki ne pijače ne jedi. Med ljudstvom je radi tega nastalo silno ogorčenje in nevarnost je bila, da pride do hudega poboja. Da to zabrani, je odstopil slovaški kandidat, ki bi imel pri normalnih razmerah gotovo 400—500 glasov večine.

V enakem smislu so interpelirali tudi nemški krščanski socialci.

Okvirni zakon.

Slovanska Unija še ni imela seje, da bi zavzela stališče glede predloga o jezikovnem zakonu. Počakati hoče, da se prej posvetuje češka parlamentarna narodna zveza o predložitvi jezikovnega zakona. Kolikor je dosedaj znano, so pripravljene vse češke stranke razun radikalcev udeležiti se posvetovanj o jezikovnem zakonu za celo državo, ki ga je izdelal poslanec Bukvaj. Teh posvetovanj čeških poslancev se bodo udeležili tudi češki socialdemokrati.

Seja klubovih načelnikov.

Dne 3. junija se je vršila seja klubovih načelnikov, ki je imela namen določiti modus proračunske debate v plenumu.

Proračunski odsek bo dovršil svoje delo skoro gotovo v torek dne 7. t. m. zvečer. V zbornici se bo potem lahko pričela proračunska debata v petek dne 10. t. m. V času, ko bo proračun na dnevnem redu, se bodo vršile plenarne seje vsak dan, tudi v sobotah in pondeljkih. Kakor se je predsednik izrazil, bo tudi letos kakor lani dobila vsaka stranka po številu poslancev določeno število ur.

Dr. Korošec je protestiral proti temu, da se hoče tudi letos govornikom omejevati čas.

Za potoči oškodovane.

Ker je dne 29. maja 1910 pobila toča v nekaterih občinah rogaškega okraja, stavil je poslanec g. dr. Korošec nujni predlog za podporo prizadetim.

Nevarna kriza v Poljskem klubu.

V Poljskem klubu je nastala nevarna kriza. Stališče predsednika Poljskega kluba dr. Glombinskega je silno omajano.

Posredni povod te krize je malorusko vseučiliško vprašanje. Vsepoljska stranka, ki razpolaga z 19 mandati, je prepričana, da bo treba Malorusom v vseučiliškem vprašanju konečno le dati kake koncesije, ni pa toliko hrabra, da bi to priznala tudi nasproti javnosti, marveč je pričela radi maloruskega vseučiliškega vprašanja vehementno napadati deželnega maršala Badenija in namestnika dr. Bobrzynskega.

To je izvalo vihar narodne nevolje v Galiciji proti vsepoljski stranki. Predsednik vsepoljske stranke German je zaradi tega demisioniral in izjavil, da ne sprejme več mandata pod nobenim pogojem. Ta demisija bo imela za klub težke posledice, ker se je z Germanom izjavilo mnogo ostalih poslancev solidarnim.

Raznoterosti.

Iz pošte. Poštni oficiant Nikolaj Billicsich je prestavljen iz Maribora v Celovec.

Tajnik S. K. S. Z. O. Šimonc je poneveril privatnim osebam nekaj denarja in nato zbežal iz Maribora. Policija mu še ni prišla na sled.

Konfiscirani smo bili v petek dne 3. t. m. radi neke notice „Polzela“, ki smo jo povzeli iz „Slov. Gospodarja“ od dne 2. t. m. in jo tam lahko vsak čita.

Poročil bi se rad z navdušeno Slovenko dober posestnik v lepem trgu na naši ogroženi severni narodni meji. Natančneje podatke ima naša „Slovenska Straža.“

Vrazova slavnost. Čeprav navadno v vročem poletnem času prireditve v zaprtih lokalih niso dobro obiskane, doživeli smo pri Vrazovi slavnosti, ki se je vršila včeraj, dne 5. junija v mariborskem Narodnem Domu, prijetno izjemo. Od vseh strani so prihiteli slavitelji Vrazovi, med kojimi so vzbujali seveda največjo pozornost sorodniki Stanka Vraza, sedanji župan cerovški, njegov sin in njegove hčerke. Iz Ljubljane se je udeležil slavnosti drž. in dež. poslanec dr. Ignacij Žitnik. Med gosti smo opazili tudi drž. in dež. poslanca dr. Korošca. Slavnost je bila skrbno pripravljena in se je izborno obnesla, da je lahko Zgodovinsko društvo na to svojo prireditev ponosno. Godbene in pevske točke so se pod vodstvom priznanih strokovnjakov proizvajale precizno. Deklamacija Šenoeve pesmi „Stanku Vrazu“ je bila nagradena z obilnim ploskanjem ljubki predavateljici. Dr. Ilešič je govoril o Vrazovi dobi. Osobito je ugajala občinstvu točka „Slava Stanku Vrazu“, ki je končala z apoteozo na pesnika. Kmečka dekleta Marjetica, Barbika in Anka so med pridnim pranjem z nekaterimi opazkami med živahnim govorjenjem karakterizirale dobo, v kateri nas je hotel pisatelj slike imeti. Fantje Janez, Tine, Blaže, France, so s svojim nastopom podali lepo dekoracijo idilični kmečki sliki. Vile so nas očarale s svojo divno prikaznijo in navdušenim jugoslovanskim srcem. Nastop Ilircev je bil slikovit. Slavnost bo zapustila med vsemi udeleženci najboljši spomin.

Za združenje vzhodne in zapadne cerkve. To važno vprašanje je dobilo na zadnjem sestanku v Velehradu na Moravskem z izdajanjem lista „Velehradski Vestnik“ nov izraz. List izhaja v Pragi. (Naslov: Praga, II., 200, cena K 1.60 na leto.) V zadnjem zvezku čitamo, da bodo v kratkem času začeli izdajati v Rimu znanstven časopis, ki se bo pečal z vprašanjem združenja razkolnikov s katoliško cerkvijo. Listu bo ime: „Rome et l' Orient.“ Izdajali ga bodo grško-katoliški redovniki v Gottaferrata blizu Rima. V ta časopis se bodo pisali članki v vseh evropskih jezikih. Dobro bo, če bi se o pravem času pobrigali tudi Slovenci, da bo tudi naš slovenski jezik zastopan v tako važnem listu.

Osebna vest. Notranji minister je imenoval za deželnega zdravstvenega nadzornika gospoda Ludwa Brcežina, dosedanjega višjega okrajnega zdravnika.

Ploj se v liberalnem „Dnevniku“ in v konservativni „Slogi“ zagovarja zaradi svojega vladinskega postopanja v finančnem odseku. Naprtiti hoče slovenski javnosti neresnico. da se je vlada že udala zaradi vinskega davka. Ravno nasprotno je res, vlada se še ni udala, ampak Bilinski je ponovno v zadnjem času konstatiral, da vstraja pri svojih predlogih, torej tudi pri vinskem davčnem predlogu. Strah dr. Plojev, da bi se odgodil vsled Rennerjevega predloga finančni odsek do jeseni, je za hofrata jako značilen. Prvič je neresnično in proračunjeno na nevednost istih, ki ne poznajo razmer, da bi se vsled Rennerjevega predloga odgodil finančni odsek; kajti Renner je zahteval le jasnosti o bodočih vojaških izdatkih in za to jasnost ni trebalo čakati do jeseni. Drugič opozicionalec presoja predloge pred vsem iz političnega stališča. Seveda sta hofratstvo in opozicija dva kontrerna pojma.

Kac — Malobesedni ve kaj je potreba, ako hoče biti izvoljen, zato je v Št. Janžu na Peči prosil volilce, naj mu dajo glasove. Škoda, da ga ne bodo ubogali.

Južnoštajerska hranilnica v Celju nam je vposlala računski sklep za upravno leto 1909, iz kojega razvidimo, da je ta zavod daroval med drugim letos: Sokolskemu domu v Gaberjih pri Celju 500 K, podružnici sv. Cirila in Metoda v Celju 500 K, obrambnemu skladu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 600 K.

Kac ima smolo. Kac mora imeti trdno vero v znani pregovor: „Slab začetek, dober konec“, ako po žalostni včerajšni nedelji še ne odloži kandidature, za katero se v tako bratski slogi vnemajo liberalci in štajerčijanci. Kako blamažo je doživel s svojim shodom v Št. Janžu na Peči, poročamo že na drugem mestu. Tukaj konštatiramo samo, da se je to zgodilo vkljub silni agitaciji in vkljub temu, da je Kaca spremljala kar cela vrsta liberalnih mogotcev, kakor Podržan, Vrečko itd. Ljudje so se smejali in pravili, da je bilo več liberalnih govornikov kakor pa zborovalcev. Pri takem razmerju je za liberalno stranko edina sreča, da Kac zelo, zelo malo govori, drugače bi do konca volilne borbe razni liberalni generali ne mogli izkahljati svojih dvomljivih modrosti.

Štajersko.

Rečica ob Savinji, O krasno uspelem shodu smo sprejeli še sledečo vest: Danes v nedeljo dne 5. junija po prvem opravilu se vršeči shod je bil mnogobrojno obiskan. Vsestransko z navdušenjem sprejeti gospod deželni poslanec in kandidat za državnozborsko skupino v okrajih Gornjigrad, Marenberg, Slovenjgradec, Šoštanj je zelo stvarno in hvaležno utemeljeval in razlagal dolžnosti, ki naj dičijo pravega ljudskega zastopnika. Iz sto in sto krepkih savinskih grl je koncem shoda zaorel glas: „4. juli mora biti naš!“ Vse na zmagonosno pot za našega kandidata dr. Karola Verstovšeka. Živel!

Celje. Hudo ponesrečil se je 27letni Matevž Razboršek, edini sin Razboršekovih pri Sv. Rupertu nad Laškim. Dne 1. junija je v Menrisovem premogokopu zažigal mine. Ker se mu jedna ni takoj sprožila, jo je mislil še enkrat zažgati. V tem momentu pa se je sprožila. Razboršeka je vrglo z vso silo ob steno.

Št. Ilj v Slov. gor. Prihodnjo nedeljo dne 12. junija bo baje prišlo v Š. Ilj, kakor vedo poročati nemški listi, nemških turnarjev kot „listja in trave.“ Mi šentiljski Slovenci smo že vajeni na take turnarske nemške race, kajti navadno pride kakih borih 100 možiceljnov v Št. Ilj. Sicer pa smo se Šentiljčani primerno pripravili na „prijateljski“ prihod naših ljubeznjivih prijateljev. Aranžer te turnarske komedije je lastnik „Zirknitzhofa“ in provizorične protestantovske molilnice v Št. Ilju.

Rogatec. S 1. junijem se je na železniški progi Grobelno—Rogatec upeljala večja hitrost osebnih vlakov. To je bila že skrajna potreba, kajti o rogaški železnici so se dosedaj glede hitrosti njenih vlakov slišali čudni glasovi. Vsled večje hitrosti bosta Rogatec in Slatina na vrednosti mnogo pridobila.

Koroško.

Liberalna zmedenost. „Mir“ od 4. t. m. tako-le krepko označuje koroške in druge slovenske liberalce: Sijajni shod zaupnikov naše narodne slovenske stranke, ki je rogoviljenje liberalcev po Koroškem hudo obsodil, je liberalce popolnoma zmedel. V svoji zmedenosti že ne vedo, kaj bi pisali, da bi svojo blamažo bolje prikrili. Zadnji „Korošec“ že ni vedel kaj novega povedati in je za uvodni članek vzel že prej pogreto laž, da se je občni zbor Katoliško-političnega društva vršil pri zaprtih durih. Liberalcev se le k shodu zaupnikov ni pustilo, ker se ljudi, ki rujejo proti slovenski narodni stranki, vendar ne more prištevati k zaupnikom te stranke. Če pa je bil občni zbor političnega društva pri zaprtih durih, kakor laže „Korošec“, kako pa da so prišli nanj liberalci? Na občnem zboru se je liberalce pozvalo, da se naj oglasijo, da ne bodo potem izza plota metali kamenje; pa te korajže niso imeli. Njihov navzoči voditelj je kar lezel vkup. Zdaj pa seveda kažejo korajžo, ki je pa precej zmedena. Celo „Slovenski Narod“ je čisto zmeden in ni mogel o dr. Brejcu napisati kaj drugega, nego da je pogrel staro, v „Miru“ pa že korenito zavrnjeno budalost, češ, da je dr. Brejc kriv in ne nemškonacionalni sodniki, da so iz koroških sodišč izgnali slovenščino. „Slovenskemu Narodu“ je treba vsako reč prav natanko in večkrat razložiti, da jo razume. Zato je treba to zadevo „Narodu“ še enkrat pojasniti, morda jo bo vendar enkrat kapiral. Ko je dr. Brejc prišel na Koroško, je začel slovensko uradovati in je tudi pri sodiščih dosledno to zahteval, pa ne za mrvico več pa ne manj, kakor je gospod dr. Kraut rekel, da se je za njegovega časa uradovalo. Nemškonacionalni sodniki so mu pa odrekli to pravico, in vsi rekurzi, vse pritožbe, vsi protestni shodi slovenskih advokatov in koroških Slovencev niso pomagali. Sedaj pa čujte, ljudje božji, da vse to ni nič pomagalo, je kriv dr. Brejc, ker je poskrbel vse te pritožbe in proteste. Če bi pa tega ne bil storil, in bi se bil uklonil povelju nemških nacionalcev, potem bi bile po klasični logiki „Slovenskega Naroda“ pravice slovenskega jezika na Koroškem — varovane. Iz tega se vidi, kaka oslarija je to, če „Narod“ trdi, da je dr. Brejc naredil jezikovne spore, da bi s tem delal reklamo za svojo pisarno. Jezikovne spore so povzročili vendar le nemškonacionalni sodniki, ker so vzeli slovenskemu jeziku njegove pravice, ne pa dr. Brejc, ki je te pravice zagovarjal. In če se je dr. Brejc pri tem boju zatekel pred slovensko javnost in jo poklical na pomoč, zlasti slovensko časopisje, je storil le svojo dolžnost, kar so vsi odvetniški shodi vsako leto tudi odobrili. Kaj bi neki liberalci rekli o dr. Brejcu, če bi se bil tedaj pred nemškimi nacionalci skril, kakor delajo to kaj radi liberalci, ki jih v teh za narod tako važnih časih ni sram, za slovenske stranke in celo za-se delati nemške vloge. Če se pravi, boriti se za narodne pravice, delati reklamo za-se, potem so bili vsi navdušeni članki „Slovenskega Naroda“ o 20. septembru 1908 le reklama za-se. Bo že štimalo! Tako je tudi to dokaz, da liberalci sila veliko o narodnosti govorijo, mislijo zraven pa na svoj žep. In ker sami tako mislijo, zato tudi drugim to podtikajo!“ — Tako „Mir.“ Mi k temu nimamo ničesar drugega pristaviti, kakor da so štajerski liberalci ravno taki. Iz lastnega in iz egoizma liberalnega učiteljstva so pozabili na vso svojo proslavljeno narodnost in se vežejo s štajerčijanci.

Sele. (Občinske volitve.) Po vročem volilnem boju, ki so ga nasprotniki pripravljali pol leta z vse mogočimi lažmi, smo v nedeljo dne 29. m. m. vendar le zmagali. V III. razredu smo popolnoma zmagali, vkljub silnemu pritisku od strani gozdarjev. V II. razredu je prišlo do srečkanja in je župan srečno izvlekel tri naše odbornike. Tako imamo sedem odbornikov. Prvi razred smo hvala dvema izdajalcema izgubili. Takoj po volitvi so mogočni streli naznanjali, da je poštenost vendar premagala. Opomnimo, da so se od strani nasprotnikov godile silne nepostavnosti. Komisar je seveda vsako pooblastilo nasprotnikov odobril. Ker pa vse vkup nasprotnim agitatorjem ni nič pomagalo, so jo iz Šel odkurili. Tako ves denar, ki ga je Südmarka vrgla v Sele, ni imel vspeha, kakoršnega so nasprotniki pričakovali. „Freie Stimmen“ so svojim backom že naznanile zmago nasprotnikov, pa to je bilo le — kislo grozdje! Tudi slovenski listi so že poročali o zmagi nemškutarjev, kar pa za sedaj še, hvala Bogu, ni res. Sele so in pa ostanejo naše.

Kolo skoraj popolnoma novo se proda. Kupci se naj oglasijo pri hišniku „Narodnega Doma“ v Mariboru. Cena 125 K. 71

Štampilje

iz kavčuka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Za cepljenje trt

dobite edino dobre gumijeve trake pri tvrdki:

Goričar & Leskovšek v Celju

trgovina s papirjem in pisalnim orodjem.

Na debelo in drobno! 220 **Na debelo in drobno!**

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

na debelo in na drobno

Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

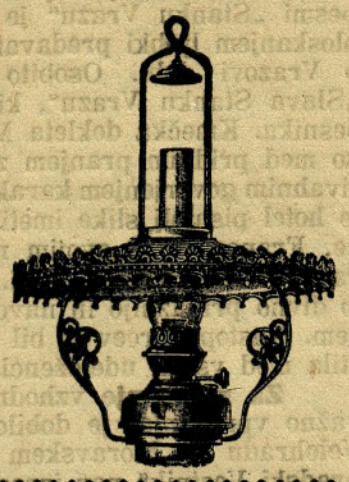

Na debelo! **Priporoča se** **Na drobno!**

edina narodna trgovina

galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor tudi igrač.

Prica & Kramar v Celju

na voglu Graške- in Krožne ceste. 68

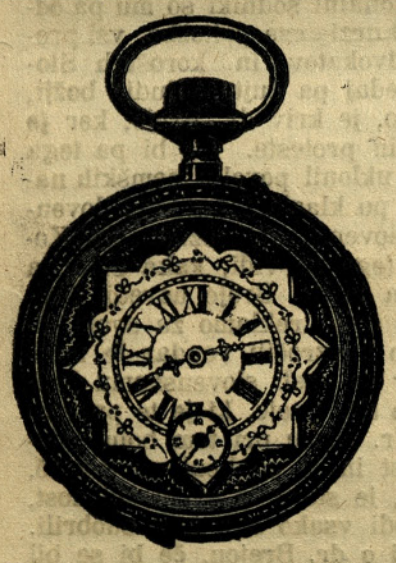

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor

Tegethofova cesta 33

perd kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur i. t. d. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn. 10 Priznano najboljše igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Narodni slikar in pleskar v Celju.

Izvršujem vsa v mojo stroko spadajoča dela. kakor cerkvene, sobne in dekoracijske slikarije, črkoslikarstvo na steklo, les itd. Prevzamem vsa stavbena in pohištvena pleskarska dela, katera izvršujem vestno in po najnižjih cenah. Vedno točno in najboljšo postrežbo, zagotavljajoč se priporočam č. duhovščini in cenjenemu občinstvu za mnogobrojna naročila.

Mihael Dobravc,

Gosposka ulica 5.

Olje od motorja oddaje 100 kg. po **25 K.**

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Listnica uredništva.

Rečica ob Savinji: Oprostite! Ker smo dobili o shodu dve poročili, smo bili primorani, dati eno med dopise. Zdravi!

Pišite

takoj po vzorce belega platna, katere dobite zastonj in ni treba vrniti, da se prepričate o nedosegljivo nizkih cenah. Narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki, Celje.

Umetni zavod za slikanje na steklo

Maks Tušek : Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7

se priporoča preč. duhovščini in cerkvenim predstojnikom za izdelovanje **slikanih cerkvenih oken**, in vse v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni.

Načrte in proračune na razpolago.

Sedlar in tapetar

Ivan Strelec,

Celje, Nova ulica 11,

se priporoča v izvrševanje vozov, konjskih oprav in vseh v tapetarsko stroko spadajočih del.

Popravila izvršuje točno in ceno.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS

Wels, Gornje Avstrijsko.

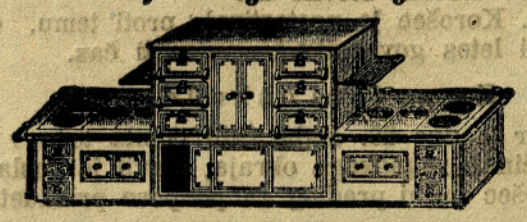

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa. emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastonj.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½. Obresti se pripisnjejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar. ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4¾%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvzemši praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Založnik in izdajatelj: Konzorcij „Straže“. Odgovorni urednik: Fran Raković. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.

Priloga „Straže“ št. 63, dne 6. junija 1910.

Narodnoobrambni Vestnik.

Zahvala.

Naš poziv za ustanovitev »Slovenske Straže« je zbral dne 11. maja v Ljubljani cvet Vseslovenske Ljudske Stranke. Častno so bili na ustanovitvi zastopani vsi stanovi našega naroda, ki so s tem pokazali, da je nas vseh resna volja, nadaljevati delo za osamosvojitev slovenskega naroda. Hvala vsem udeležnikom za velike žrtve, hvala jim, ki so s svojo udeležbo manifestirali za to, da je delo za »Slovensko Stražo« najnujnejše narodno delo, da mora biti narodnoobrambno delo naša največja skrb, ako hočemo narodu ohraniti domovino in vero njegovih očetov. Posebna zahvala našim županstvom, ki so bila velečastno zastopana na ustanovnem zborovanju in ki naj korakajo na čelu naše narodne obrambe, hvala lepa pripravljalnemu odboru za obširna njegova dela, hvala našemu časopisju za zanimanje, katero je posvetilo »Slovenski Straži« in katera naj vedno bolj narašča, hvala preč. oo. frančiškanom za sijajno razsvetljavo pri sv. maši, hvala č. g. Luki Smolnikarju za daritev sv. maše in slov. glasbenemu društvu »Ljubljana« za prelepo petje pri sveti maši. Tudi topot se je vnovič pokazalo, kako potrebujemo to glasbeno društvo, ki je vedno rade volje na razpolago za vse naše prireditve. Hvala pa »Ljubljani« in njenemu požrtvovalnemu pevovodju g. Antonu Svetku tudi za prekrasni glasbeni užitek na koncertu, s katerim se je zaključil dan ustanovitve »Slovenske Straže« in ki je bil sijajna priča vztrajnosti in trudoljubnosti pevk in pevcev. Naj bi to vseskozi naše društvo vedno bolj podpirali naši somišljeniki in sodelovali za dosego lepih njegovih ciljev: v naših vrstah povzdigniti do vrhunca glasbeno umetnost. Hvala vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je delo za »Slovensko Stražo« častno započelo, hvala naprej že vsem, ki hočejo pomagati, da se delo uspešno dovrši.

Vsi na pomoč »Slovenski Straži«!

Dr. Ivan Šusteršič.
Dr. Janko Brejc. — Dr. Anton Gregorčič. — Dr. Anton Korošec.

Pripravljajte se za 10. julij!

Mnogo p. n. gg. nam je v zadnjem času pisalo po tiskovine, potrebne za ustanovitev podružnic »Slovenske Straže«. Vse te gg. opozarjamo, da pisarna razpošlje v kratkem vse potrebne tiskovine; da se bode dan 10. julij praznoval uprav veličastno po vseh naših izobraževalnih društvih, je vse potrebno ukrenjeno. Ta dan bodi posvečen spominu naših slovanskih apostolov, ta dan praznuj »Slovenska Straža« demokratiziranje obrambne misli in navdušenja našega ljudstva za obrambno delo!

Prosimo pa vse one gospode, ki mislijo na ustanovitev podružnice »Slovenske Straže«, naj nikar ne mislijo, da je to bogve kako sekantno in komplicirano delo. Cela stvar je jako enostavna, tako da dotični gospodje preponenti druzega nimajo storiti, kakor izpolniti rubrike poslanih jim pol in poslati jih kakor hitro mogoče pisarni »Slovenske Straže« s podpisanimi pravili podružnice. Vse drugo je delo centrale »Slovenske Straže«.

Kjer na mejah potrebujejo kakega govornika za ta dan, naj se takoj obrnejo radi tega na pisarno »Slovenske Straže«, katera ga jim po možnosti preskrbi, želeti pa je, da se delo izvrši, ako le mogoče v vsakem kraju z domačimi močmi.

V dnevih pred 10. julijem agitirajte med člani in članicami vseh naših organizacij, da pristopijo podružnici »Slovenske Straže«. — **V »Slovenski Straži« bodi organizirano vse slovensko ljudstvo,** vsakdo naj sodeluje po svojih močeh, to bodi pravo ljudsko društvo za Slovence! Delo za brambo domovine moramo poglobiti v najširše ljudske mase!

Članarina za društva znaša 10 K, za redne člane 1 K, za podporne člane pa 50 vinarjev, omogočeno je torej vsakemu sodelovati pri »Slovenski Straži«. Vsak član, vsaka članica kakega našega društva pristopi obenem 10. julija k »Slovenski Straži«!

O podružnicah določajo društvena pravila: Podružnica se lahko ustanovi povsod tam, kjer pristopi društvu najmanj 20 članov. Navadno imej vsak kraj eno podružnico, v večjem mestu jih je lahko več; več sosednjih manjših krajev ima lahko eno samo podružnico.

Podružnica izvoli izmed svojih članov predsednika, tajnika, blagajnika in enega odbornika. Če med poslovnim letom kdo od odbora izstopi, si odbor sam do prihodnjega občnega zbora izvoli namestnika iz podružničnih članov. Odbor se ima ravnati po poslovniku, ki ga zanj izdela društveno vodstvo. Priporočamo, da se v odbor podružnice sprejmo tudi delavne članice naših društev in družb, ki bodo posebno živahne nabiralke, da se povsod k delu pritegne mladino ter se jo za to delo navduši.

Podružnični odbor 1. sprejema člane; 2. pobira njih doneske in jih redno pošilja vodstvu; 3. posreduje med društvenimi člani in društvenim vodstvom; 4. organizuje priredbe in naprave izobraževalnega, agitatoričnega, informativnega in zabavnega značaja, ki služijo narodnoobrambnim smotrom društva. Vendar pa se mora o važnejših stvareh domeniti preje z društvenim vodstvom. Podružnični odbor je sklepčen, če so prisotni trije člani, kateri odločujejo z nadpolovično večino.

Podružnični ustanovni zbor skliče društveno vodstvo, oziroma njegov pooblaščenec. Redni občni zbor podružnice pa se vrši vsako leto in ga skliče podružnični predsednik. Občni zbor je sklepčen, ako je bil vsaj osem dni poprej pravilno sklican. Sklepi občnega zbora se morajo predložiti društvenemu vodstvu, ki jih potrdi ali zavrne. Na veliki skupščini sme podružnica ali pismeno ali pa po svojih zastopnikih stavljati nasvete in pritožbe, katere pa mora predložiti vsaj 14 dni prej društvenemu vodstvu. Na občnem zboru podružnice se poroča in razpravlja o delovanju odbora in voli: 1. podružnični odbor; 2. zastopnike za veliko skupščino, ki imajo na skupščini pravico glasovanja, in sicer vsaka podružnica vsaj dva zastopnika, podružnice, ki štejejo nad 50 članov, pa za vsakih 50 članov še po enega zastopnika. Sklepa se z absolutno večino; voli pa po listkih, če pa nihče ne ugovarja, tudi z vzklikom. Občni zbor je sklepčen, če je navzoča ena tretjina vseh članov, sicer se vrši čez pol ure drugi občni zbor, ki je sklepčen brez ozira na število navzočih članov. Izredni občni zbor se mora sklicati, če to zahteva najmanj ena tretjina članov ali pa če ga odredi podružnični odbor, oziroma društveno vodstvo. Juridične osebe zastopa tisti, kateri je po pravilih za to upravičen.

Posebno naj bi v vsakem kraju podružnice gledale na to, da se v dotičnem kraju in v okolici rabi le društveno blago, da se ljudstvo poslužuje le podjetij, katere bo ustanovila »Slovenska Straža«, da se organizira tudi prispevanje Mohorjanov, občin, posojilnic, da se razširijo društvene brošure itd.

V vsakem kraju že sedaj do 10. julija nabirajte člane za svojo podružnico, da tako 10. julija izkažete lepši uspeh! Tekmujte vse slovenske župnije za prvenstvo dne 10. julija! O tisti slovenski župniji, ki bo prva, najodličnejša s svojimi uspehi, izide vsako leto častni narodni kolek.

„Občevalni“ jezik.

Zakaj se v Avstriji pri ljudskem šteju ne popisuje po »narodnosti« ali »materinem« jeziku, ampak po »občevalnem« jeziku? Štetje po narodnosti ali materinem jeziku se nam vidi najbolj naravno, pa tudi edino pravično v taki državi, kakor je naša, kjer živi toliko različnih narodnosti. Avstrijski narodi razun nemškega občutijo to štetje po »občevalnem« jeziku za eno največjih krivic, kar se jih je dogodilo v Avstriji; zato ker vemo dobro, kaj se vse razume pod občevalnim jezikom in zato ker vemo, kako dalekosežnega, namreč škodljivega pomena lahko za nas postane število po občevalnem jeziku naštetih Slovencev pri odmerjanju kulturnih sredstev, gospodarskih podpor in političnega vpliva v javnem življenju, zato zopet zahtevamo v zvezi z drugimi nemškimi narodnostmi, da se vpelje pri ljudskem stetju štetje po narodnosti ali materinem jeziku.

Avstrijske vlade so na podlagi »občevalnega« jezika storile vede ali nevede že dovolj občutnih pristranosti in Nemci so si z »občevalnim« jezikom prisvojili po krivici toliko političnih pravic, kulturnih in gospodarskih dobrot, ki jim nikakor ne gredo ne po njihovem številu in tudi ne po toliko povdarjanem »stališču nemškega naroda v državi«.

»Občevalni« jezik je krivica, nenemškim narodnostim prizadejana od avstrijske vlade v ministrskih ukazih z dne 6. avgusta 1880, z dne 9. avgusta 1890 in z dne 25. avgusta 1900. Njen namen je Nemcem z mrtvo številko priboriti mogočnejšega življenja v vseh ozirih. Zgodovina potrjuje to in splošno se to nikjer ne zanika. Poglejmo, kako smo prišli do tega, da se avstrijske državljane šteje po »občevalnem« jeziku; ali je res, da je bil motiv »občevalnega« jezika, zakriti v suhih številkah krivično nemško premogočnost in Nemcem če le mogoče še kaj pridobiti?

Zelo lepo nam to dokazuje interpelacija češkega poslanca Srba v državnem zboru z dne 20. januarja 1909. Drugi oddelek te zanimive interpelacije se glasi:

»Za časa absolutizma je bila naravno vsa moč v državi v rokah Nemcev in ravno tako je bilo v začetkih avstrijskega ustavnega življenja, kajti ne samo birokracija je ostala še nadalje nemška, ampak Nemci so znali tudi v parlamentu dobiti tako nadvlado, ki od daleč ni odgovarjala njihovemu številu.

Volivni redi iz leta 1861 so bili urejeni v ta namen. Schmerling jih je izdelal po načrtu, katerega je imel po trditvi Springerja (soc. dem. poslanec dr. R. Renner) že ustavodajalni državni zbor: državni zbor naj sestoji iz večje večine nemških poslancev, pa tudi deželni zbori naj dobe kolikor mogoče nemške večine. Najtežje je bilo ta smoter doseči na Češkem in Moravskem.« (Winter.)

Pa slaboglasna volivna geometrija je znala to doseči ravno tako na Češkem kakor tudi na Moravskem.

Ta skoro brezmejna moč Nemcev v državi ni odgovarjala njihovemu številu v Avstriji; to jim je bilo dobro znano in zato so, kakor dolgo je pač šlo, resnični položaj zakrivali s tem, da niso pustili, da se pri ljudskem štetju zapisuje tudi narodnost oziroma materin jezik.

Leta 1865 je sicer statistična centralna komisija na Dunaju predlagala, da se pri prihodnjih ljudskih štetjih zapisuje tudi jezik, ker je v Avstro-Ogrski, katere zgodovina in svetovno stališče je tako tesno zvezano z etnografičnimi razlikami njenih narodnosti, neobhodno potrebno zvedeti moč posameznih narodnosti.

Ta sklep pa po našem mnenju ni bil odkritosrčno mišljen, kajti če bi statistična centralna komisija res vztrajala na tem, da se zapisuje tudi ta točka, potem bi vlada, pa naj bi bila še tako nemška, ne mogla prezreti glasu tako spoštovane znanstvene korporacije. Nemška znanost in nemška birokracija sta se dobro razumeli in tako je prišlo, da tega niso zapisavali, dasiravno se je to vršilo v celi vrsti držav in dežel, ki niso tako mnogojezične, kakor je ravno Avstrija.

Dr. A. Ficker utemeljuje to s tem, da tedanji čas sredi ostrih bojev ni bil ugoden za zapisovanje in da se je bilo bati, da tako popisovalni komisar, kakor tudi zapisani gleda to točko z drugačnim očesom, in da bi vsled tega lahko nastale napake. (Pri takih vzrokih se človek komaj vdrži smeha.)

Ko je leta 1872 zboroval v Peterburgu mednarodni statistični kongres, čegar prva naloga je bila, sestaviti načrt za izvedenje prihodnjih ljudskih štetij, tedaj se je sklenilo, da se sprejme med obvezne predmete, ki naj se pri štetju zapisujejo, tudi jezik, ki se govori v navadnem življenju »la langue palée,« nadalje izvor, rojstni kraj in narodnost »l' origine, le lieu de naissance et la nationalité«.

V mednarodni stalni statistični komisiji pa niso bili enih misli, kaj je pravzaprav narodnost, eni so jo po francoski teoriji smatrali za pripadnost k državi, drugi za pripadnost k plemenu. Končno so se zedinili, da se pozove avstro-ogrske statistike — smatrali so jih kot zastopnike razmerno najbolj mnogojezične države za izvedence — da izrazijo svoje mnenje v tej preporni točki. Naredili so kozla za vrtnarja. Svoja mnenja sta resnično poslala dva avstrijska izvedenca, dr. E. Glatter, ravnatelj statističnega urada mesta Dunaj, in dr. A. Ficker, predsednik statistične centralne komisije ter ogrski izvedenec ministrski svetnik R. Relleti; mnenja so natisnjena v aktih stalne komisije mednarodnega statističnega kongresa leta 1876.

Profesor dr. J. Čelakovský je v svojem državnozborskem govoru dne 16. aprila 1880 izrazil, da ne sodi preostro, če reče, da se je avstrijsko-ogrskim statistikom posrečilo s svojimi mnenji pojem narodnosti še bolj zmešati, kakor pa je bil doslej. Kajti znanost bo še vedno kljub tem mnenjem vztrajala, da je narodnost s pripadnostjo k plemenu eno in isto in da je glavni znak narodnosti jezik.

Mnenja avstro-ogrskih statistikov so taka, kakršna so potrebovale njihove vlade.

Dr. Glatter odločno nasprotuje, da bi se pri ljudskem štetju zapisovala tudi narodnost, ker je v mešanih krajih to silno težko in ker so uspehi dostikrat odvisni od osebne svojevoljnosti in se navadno ne dajo nadzorovati. Pojem narodnosti zanj ni etnografičen, ampak političen in zato svetuje, naj se opusti statistično zapisovanje po narodnostih in namesto tega posveti pozornost proučevanju plemena. Tako mnenje, v katerem vidimo namen, izogniti se vsakemu zapisovanju narodnosti ali materinega jezika, je bila nemški birokraciji in nemški avstrijski vladi silno všeč; spoznali so pa, da bodo enkrat vendar morali začeti zapisovati tudi te točke, zato je drugi avstrijski zastopnik in pravi zastopnik avstrijske vlade podal tako mnenje, da sicer soglaša z zapisovanjem jezika, to pa v taki obliki, da Nemci na nikak način ne bodo oškodovani. Prizna, da je narodnost identična s pripadnostjo k plemenu, toda ker materni jezik ni njen edini znak, in ker se tudi ostali znaki ne dajo lahko določiti, zato predlaga zapisovanje po rodbinskem jeziku. Jasno je, kaj je dr. A. Ficker nameraval s svojim predlogom. Nemci so bili takrat skoro edini gospodarsko razvit in denarno močan narod v Avstriji, kateri je dajal delo neštevilnim nenemškim poslom in delavcem in za vse te odvisne osebe naj bi se po predlogu Fickerjevem zapisal v števne pole nemški rodbinski jezik njihovih delodajalcev. R. Relleki se gosposko na-

smehlja temu ovinku, ki kaže pomanjkanje samozavesti. On se ne boji zapisovanja narodnosti na Ogrskem, izjavi pa takoj, da ni v interesu države, da poizve, h kateri narodnosti spadajo njeni državljani in kateri jezik govore. Izvor in jezik nista nikak potreben privesek in brezpogojen znak narodnosti. Njemu je narodnost duševno, pravzaprav politično stanje, za čegar spoznanje je že treba gotove izobrazbe in zato nima neizobraženec nikake narodnosti in nobenega narodnega prepričanja. Na Ogrskem ni druge narodnosti kakor ogrska. Neizobraženec se sicer lahko izpove za Slovaka, Rumuna, Rusina, Srba, zato ker pojma narodnosti dovolj ne spozna, toda izobražen človek se more izpovedati samo za Ogra. Res, prava mažarska logika.

Čeprav so omenjeni trije avstro-ogrski statistiki s svojimi mnenji veliko pripomogli, da je pojem »la langue parlée« še bolj zamotan, vendar se je v zadnjih sedemdesetih letih dozdevalo, da bo avstrijska vlada, ki se nikakor ni mogla rešiti zapisovanja jezika prebivalstva, najprej odločila za zapisovanje po rodb. jeziku, ki je najmanj vse odvisne ljudi prepustil Nemcem na milost in nemilost. Pa nemški birokraciji ni zadoščal niti ta pojem in zato je neprestano tuhtala, kako, na kak drugi način bi se dal jezik še zapisovati, da bi s tem načinom zvišali število avstrijskih Nemcev v škodo drugih narodnosti. Šele v zadnjem trenotku, tik pred ljudskim štetjem, je slednjič našla dolgo iskani izraz »občevalni jezik«, in ta izraz je nemškim pričakovanjem ustregel v vsakem oziru, o čemer smo se kmalu prepričali v svojo škodo. Da ne bi nenemški poslanci v državnem zboru nasprotovali zapisovanju te točke v tej problematični obliki, zato ni bil za leto 1880 izdan nov zakon o ljudskem štetju, dasiravno so v zbornici v tem smislu silili grofa Taaffeja, ampak porabili so kar stari zakon o ljudskem štetju z dne 29. marca 1869, drž. zak. št. 67, in z ukazom notranjega ministrstva z dne 6. avgusta 1880, drž. zak. št. 103, ki določa ljudsko štetje za dan 31. decembra 1880, so prvič sprejeli v števne pole slaboglasni »občevalni jezik«. Kako se glasi definicija? V ukazih z dne 6. avgusta 1880, 9. avgusta 1890 in 25. avgusta 1900 ga definirajo kot oni jezik, katerega radi oseba v navadnem občevanju. Seveda naravno nastane vprašanje, v katerem navadnem občevanju naj se določi občevalni jezik. V družini ali javnem prometu (v poklicu, šoli, v cerkvi itd.)? Vsa poučna navodila za ljudsko štetje iz let 1880, 1890 in 1900 ne odgovore na ta vprašanja in ravno ta nejasnost naj bi Nemcem najbolj koristila, kajti tudi avstrijska vlada je vedela, da se v kalni vodi najboljše ribari.

Silno zanimivo je, kako so Nemci o priliki prvega ljudskega štetja v letu 1880 razlagali pojem občevalnega jezika. Dr. Smeykal, pozvan od nemških deželnih poslancev, je v svojem oklicu dne 15. decembra 1880 najodločnejše pozival vse Nemce, posebno one v jezikovno mešanih krajih, da se oglase za Nemce; hoče tedaj, da je v jezikovno mešanih krajih — seveda samo za Nemce — občevalni jezik identičen z maternim jezikom.

Ko pa je »Český klub« izdal za češke kraje, ležeče med Nemci, brošuro o ljudskem štetju, s pozivom, da naj se v oddelek »občevalni jezik« zapiše samo narodnost, so brošuro zaplenili.

Na Moravskem je moravski »Tagblatt« v Brnu (Pokrok 30. dec. 1880) pisal: »Pod besedo »občevalni jezik« se ne umeva niti materni jezik, še manj pa izvor ali narodnost, ampak samo oni jezik, katerega navadno rabimo. V tem smislu je v Olomucu nemški jezik občevalni jezik in zato mora vsak Olomučan izpolniti ono rubriko z besedo ‚nemški'.« »Narodni Listy« (22. decembra 1880) poročajo, da imajo vsi nemški deželni časopisi naslednji poziv: »Fabrikantje, industrijci in vsi oni, ki imate Čehe v službi, ne dovolite, da se vpiše v rubriko ‚občevalni jezik' kak drugi jezik, nego nemški; med maternim in občevalnim jezikom je razlika in v vaših podjetjih in rodbinah je vendar nemščina občevalni jezik.«

Nemci so tedaj občevalni jezik tako razlagali, da je bilo njim prav in da so zvišali svoje število. In ker je bilo neprimerno več Čehov odvisnih od Nemcev, kakor pa Nemcev od Čehov — vsled katastrofe na Beli gori in po njej povzročenem manjšem razvoju industrije in trgovine, zato nas Nemci še sedaj v našem številčnem zastopstvu ne samo v deželah češke krone, ampak v celi Avstriji močno prikrajšujejo.

V interesu avstrijskih Nemcev so najprvo vpeljali občevalni jezik l. 1880 in interes Nemcev ni dovolil, da bi se vsled ostrega odpora ostalih narodnosti vsaj pri prihodnjih ljudskih štetjih opustilo zapisovanje tega znaka, ki dopušča tako svojevoljno razlago.

Toda manipulacije pri zapisovanju tega momenta so postale tako odurne in nasilne, da je tudi vlada vsaj deloma proti njim nastopila. To sklepamo, ker je vlada že leta 1880 dopolnila navodilo za popisovalne pole (zapisnice) z dostavkom, ki naroča števnim komisarjem, da morajo vsakokrat vprašati družinskega očeta (v l. 1880 se tedaj še ni vprašalo, kateri jezik naj kot občevalni jezik v družini naštetih oseb napišejo); nadalje ne smejo zakriviti z načinom vprašanja nikake zmote in ne smejo prav nič vplivati na odgovor. Za ljudsko štetje leta 1900 je c. kr. namestništvo za češko kraljestvo v posebnem razglasu poučilo števne oblasti, da se mora dovoliti tujim osebam v družini: deklam, učencem itd. popolna svoboda, da podajo svoj občevalni jezik brez kakega vplivanja.

Ravno slednji »razglas«, ki pa velja samo za kraljevino Češko, daje izrazu »občevalni jezik« čisto drugačen pomen, kakor pa leta 1880. Zapisovanje po občevalnem jeziku še sedaj ni prenehalo in veliko truda bo še trebá, predno bodo to opustili. Nemci in nemška birokracija se ga bodo krčevito držali, kajti Nemci smatrajo zapisovanje po občevalnem jeziku dandanes za svoj narodni obstanek. (»Nationale Ztg.« št. 100, vom 22. Dezember 1900.) Seveda, da tega javno ne smejo priznati in zato se nemška znanost trudi v potu svojega obraza, da to statistično pošast vsaj pred svetom zagovarja in brani.

Za profesorja Inama - Sternegg (predsednik statistične centralne komisije, ki vodi ljudsko štetje) je vprašanje občevalnega jezika tako enostavno, jasno, razumljivo in odgovor tako splošno lahek, da so morali iz tega vzroka tudi leta 1900 šteti na podlagi občevalnega jezika. V prvi vrsti vsled tega, pravi on, da se ohrani konstinuiteta števnega postopanja in primerljivost rezultatov pozameznih ljud. štetij glede občevalnega jezika. Ta vzrok pa ne sme zapisati, zato, da lahko primerjajo rezultati posameznih ljudskih merjajo rezultate posameznih ljudskih štetij, toda vso stanovanjsko statistiko leta 1900 so lahko čisto drugače uredili, tako da je vsako primerjanje s prejšnjimi popolnoma izključeno. Tu ni bilo nikake ovire, da se pretrga kontinuiteta, toda pri občevalnem jeziku bi to bilo gotovo zapreka! Vsaka sprememba mesto občevalnega jezika, pravi Inama Sternegg, bi rodila zmešnjavo v umevanju, napačno mnenje pri odgovoru, da porodil bi se celo sum, da se hoče umetno podati drugačno sliko o jezikovni razdelbi, kakor pa so jo podala ostala štetja z obliko občevalnega jezika.« Z drugimi besedami: Če bi se zapisal materni jezik ali narodnost, bi se vzbudil sum, da se hoče podati drugačna slika o jezikovni razdelitvi in s tem tudi pravic posameznih narodov. »Vlada je brez obotavljanja porabila rezultate občevalnega jezika pri upravnih odredbah, politične stranke so jih uporabile pri zakonskih načrtih, znanost jih je porabila pri socialno-političnih in demografičnih preiskavah in tudi veliko delo volivne reforme, organizacija oblasti, šol itd. sloni na tem temelju.« To pa povemo vladi, zakonodajavnim zborom in sploh vsakemu, ki pripozna rezultate ljudskega štetja o občevalnem jeziku kot temelj avstrijske narodnostne statistike in ki hoče na tem temelju določiti posestno stanje posameznih narodov v naši monarhiji, da se v števnih polah nahaja občevalni jezik samo zato in prav samo zato, da smejo — kakor smo prej pokazali — politično in gospodarsko močnejši Nemci brez kazni žaliti pravice slabotnejših, če se ti izjavljajo za svojo narodnost. Temu namenu popolnoma odgovarja občevalni jezik, in tega prepričanja nam ne vzamejo nobeni z znanstveno obliko olišpani vzroki, pa naj jih je izrekel še tako slaven učenjak, kakor je predsednik statistične centralne komisije K. Th. v. Inama Sternegg.

× × ×

Položaj je tak. Nemci in vlada se krčevito drže občevalnega jezika. Nemci zato, ker pravijo, da je občevalni jezik njihov narodni obstanek in narodna bodočnost, njihovo stališče v državi, njihova šola, njihove občine, njihova jezikovna zakonodaja, kruh in penzijon za tisoče njihovih uradnikov, bodočnost njihovih otrok v javni službi, njihova gospodarska moč in razvoj. (To stoji v navedeni »National-Ztg.«) Vlada ima tudi svoje vzroke, nekaj smo jih našteli, vseh ne moremo in ne smemo. To pa čutimo vsi, da je občevalni jezik velika krivica vsem nenemškim narodom. Zato proč z »občevalnim« jezikom, ljudsko štetje naj se vrši po narodnosti in jeziku! »Občevalni« jezik je velika narodna nevarnost za Slovence. Občevalni jezik širi nemški »Besitzstand«, posestno stanje. Slovenski narodnoobrambni delavci so poklicani, da posebno ljudstvo v obmejnih krajih pouče, kaj je občevalni jezik, da se naši ljudje vedo ravnati pri prihodnjem ljudskem štetju in se rešijo preteče nevarnosti. Od 31. decembra 1910 do 3. januarja 1911 se bo vršil ta boj za narodovo ime, pravico in boljšo bodočnost. Pripravite se, pripravite ljudstvo! Ob tej priliki naj tudi tisti naši »narodnozavedni« krogi sklenejo za večno opustiti nemščino, svoj občevalni jezik v družini, pri zabavi ali na cesti. Naj pride naša sveta domača beseda do veljave! Ob novem letu pa naj naše narodnoobrambno delo oživi tisoče Slovencev, katere je proglasil za mrtve občevalni jezik.

Slovenci, na mejo!

Imamo več ugodnih prilik za nakup, n. pr.:

1. **Gostilna z mesarijo** v večjem kraju na Štajerskem, kjer je sloveča božja pot. Gostilna in mesarija ste brez konkurence. Velika hiša za gostilno, druga hiša s sobami za tujce, spodaj mesnica in gospodarska poslopja. Sveta nad 3 orale. Cena okrog 50.000 kron. Mnogo hipotek. Nevarnost, da kupi »Südmarka«.

2. **Hiša z gostilno in pekarijo** v večjem kraju v Kanalski dolini (Koroško). Izhodišče na slovečo božjo pot. Hiša je enonadstropna, zgoraj stanovanja, spodaj dve gostilniški sobi, pekarija, kuhinja, shrambe. Pripravno gospodarsko poslopje. Sveta 10 oralov. Hiša in gospodarsko poslopje v dobrem stanju. Cena 14.000 K. Plačati takoj le 2000 K.

3. **Veleposestvo z vinogradi** blizu Maribora. Obseg, cena, plačilni pogoji se zvedo.

4. **Hiša za vsako obrt ali trgovino v Celju** na periferiji. Hiša z vrtom donaša že sedaj na leto 1019 K. Sveta 650 sežnjev, 500 sežnjev bi se lahko prodalo za stavbišče. Cena je le 10.000 K.

5. **Lepa vila pri Celju,** posebno pripravna za penzijonista. Vila ima krasno lego. V I. nadstropju so tri sobe z balkonom, en kabinet, dve kuhinji itd. Tudi pod streho je lepa soba. V pritličju je ena soba, kuhinja, veža in klet. Gospodarsko poslopje ima pralnico, hlev, drvarnico. Zemlje je nad 1 oral (lep vrt, njiva, sadno drevje, travnik za eno kravo). Naokrog so zasajene trte, ki rode nad dva polovnjaka vina. Cena je 22.000 K, plačati 14.000 K. Slika vile na razpolago.

6. **Hiša za trgovino v Gabrju pri Celju.** Enonadstropna velika hiša je sredi treh velikih tovaren. Hiša donaša že sedaj nad 2000 K na leto. Prirejena je za trgovino, tudi vinska trgovina bi se dobro obnesla. Cena je 32.500 K. — Takoj je treba plačati le 10.500 kron.

7. **Gostilna z vrelcem kisle vode na Koroškem.** Enonadstropna in pritlična hiša, obe novi. V prvem nadstropju 2, v pritličju 3 sobe s kuhinjo itd., 3 kleti, gospodarsko poslopje, okoli 6 oralov sveta. Zadnja cena 18.500 K, hipoteke 6000 K, ki lahko ostane vknjižena. — Slika in prospekti na razpolago.

8. **Velika gostilna v nekem trgu na Koroškem.** Velika enonadstropna hiša na dve fronti ob glavni cesti. V prvem nadstropju 10 oseb, ki se prav lahko oddajo za stanovanja strankam. Velike kleti, zaloga piva z ledenico, senčnat vrt, kegljišče, lepa in velika gospodarska poslopja, nad 5 oralov sveta. Par minut od kolodvora. Posebno pripravno za lesno trgovino. Cena z gostilniškim inventarjem 36.000 K, Plačati takoj le 16.000 K.

9 **Hiša v Celovcu,** izven užitnine, par minut od glavnega kolodvora. Enonadstropna hiša, ki donaša na leto 1400 K stanarine. Zraven stavbišče, ki je vredno do 5000 K. Posebno pripravno za vinsko trgovino ali gospodarsko zadrugo. Cena 23.000 K, 2000 K hipoteke.

10. **Več krasnih vil** v slovečem kopališču na Spodnjem Štajerskem. Posebno pripravno za penzioniste in take, ki si žele utrditi zdravje. Vile se obrestujejo v 3 mesecih po 6 odstotkov. Cene z zemljišči, oziroma popolno opravo 21.000 K, 23.000 K in 24.000 K. Slike in načrti na razpolago.

11. **Krasno restavracijsko podjetje** tik nekega spodnještajerskega mesta, 10 minut od kolodvora. Posestvo ima krasno lego ob okrajni cesti, blizu velikega smrečjega gozda. Novo urejena restavracija z elegantno stekleno verando in lepim ograjenim vrtom za goste. Na planoti zadaj je travnik z lepimi stavbišči. Hiše, pravzaprav vile, so štiri. Prva ima v pritličju 3 sobe, 2 kuhinji in stanovanje. V podstrešju 2 lepi sobi, 2 shrambi. Pri hiši je velik vrt za zelenjavo in sadni vrt. Ta hiša donaša na leto 600 K. — Druga vila je popolnoma nova, zelo elegantna, ima 3 stanovanja, dvoje teh stanovanj imate po 3 velike sobe, kopalni sobi, sobi za služkinjo, predsobi, kuhinjo, balkon in krasni terasi. Po 1 stanovanje v podstrešju z 1 sobo in kuhinjo. Ta vila donaša na leto 1460 K. Zraven je tudi lep, velik vrt za zelenjavo in s sadnim drevjem ter lična uta. Še deset let davka prosta. — Tretja hiša ima 3 stanovanja po 1 sobo, kuhinjo, shrambo, 2 kleti, pralnica, lep hlev za 3 konje, kolarnica in skedenj. Donaša na leto 564 K. Še 10 let davka prosta. — V četrti hiši je restavracija s tremi gostilniškimi sobami, 2 kleti, pralnica, soba za služkinjo, 1 kuhinja. — V polnadstropju so štiri sobe, kuhinja, soba za služkinjo in velika predsoba. Še 11 let davka prosta. Pri restavraciji je lep ribnik z ribogojo in vožnjo v čolnih. Restavracija donaša na leto 4000 K, travniki 300 K. — Celo posestvo velja 200.000 K, hranilnica ima 46.000 K. Plačati je treba takoj le 20.000 kron, drugo lahko ostane vknjiženo. — Slika na razpolago. Stanovanja se prav lahko oddajo.

Vsa nadaljna pojasnila daje »Slovenska Straža« v Ljubljani.

× × ×

Na Štajerskem v lepem trgu na nemško - slovenski meji je na prodaj nova hiša, pripravna za vsako obrt. Zraven je tudi nekaj posestva. Več se poizve pri tajništvu »Slov. Straže«.

× × ×

V lepem trgu na Štajerskem je naprodaj jako lepo posestvo, zelo pripravno za trgovino ali pa tudi gostilno.

Natančneja pojasnila daje »Slovenska Straža« v Ljubljani.

Priložiti je znamko za odgovor.

Za „Slovensko Stražo".

USTANOVNIKI »SLOV. STRAŽE«.

Janez Kalan, urednik »Bogoljuba« in »Zlate Dobe«, je pristopil z devizo: »Namesto za alkohol in nikotin za — narodno obrambo! Živela abstinenca — najboljše narodnoobrambno sredstvo!« z 200 K kot ustanovnik »Slovenski Straži«.

Peščica koroških slovenskih bogoslovcev pozdravlja ustanovitev »Slov. Straže« s tem, da pošilja po nakaznici 200 K kot ustanovnino, ker vemo ceniti pomen »Slov. Straže« posebno za nas, koroške Slovence. Vivant sequentes!

Dr. Josip Lesar, semeniški ravnatelj v Ljubljani, 200 K.

Andrej Mejač, veletržec in župan v Komendi, 200 K.

Živeli prvi ustanovniki »Slovenske Straže«! Bog dal še mnogo naslednikov!

SLOMŠKOV DAR.

1, 2. Ljubljanski bogoslovci 52 K 86 v;
3. Janko Šink, svečar, Kranj, 20 K;
4, 5. Dunajska »Straža« »Slovenski Straži« 40 K;
6. Vincencij Žolgar, kaplan v Mariboru, 20 K;
7, 8. Hranilnica in posojilnica v Vipavi, 50 K;
9, 10. Gostje č. g. župnika Pajtlerja pri Sv. Rupertu v Slov. goricah o priliki godovanja, 52 K;
11. Franc Schweiger, dekan v Leskovcu, 20 K;
12. Damjan Pavlič, župnik v Kostanjevici, 20 K;
13. Jožef Borštnar, župnik na Raki, 20 K;
14. Miško Horvat, župnik na Studencu, 20 K;
15. Tomaž Varl, kaplan na Raki, 20 K;
16. Ivan Opeka, kaplan v Leskovcu, 20 K;
17, 18. Janez Čemažar, župnik; harjih mesto slovesne inštalacije, 40 K;
19. Anton Veternik, župnik v Dolu pri Hrastniku, 20 K;
20, 21. Nabrali duhovniki radovljiške dekanije ob priliki konference, 50 K;
22. Zbirka obmejnih sinov Slave po g. Ivanu Žel v Železni Kaplji, 20 K;
23, 24. Duhovniki šaleške dekanije ob priliki pastirske konference, 50 K;
25. Neimenovani slov. katoliški dijaki v Mariboru, 25 K 50 vin.;
26. Valentin Eržen, 20 K;
27. I. Karlin, župnik, Sorica, 20 K;
28, 29, 30. Ivan Jurko, župnik v Pamečah pri Slovenjem gradcu v imenu sledečih: Mihael Stražek, župnik v pok., 20 K; Ivan Vrhnjak nabral na gostiji Bricman 20 K; vesela družba 15. maja 11 K; na gostiji Voglar-Hosnar 12 K; skupaj 63 kron;
31. Matija Ljubša, c. kr. kurat, Karlan pri Gradcu, 20 K,

Nadalje so prispevali »Slovenski Straži«:

Ivan Golihleb, trgovec, Polzela, 10 kron; Gregor Adamič, poslovodja, Trnovo, 1 K; društvo »Tabor« 5 K; župnik Prauhar 1 K; Josip Gregorčič, župan, 1 K; kaplan Škulj 1 K; poslovodja Debelak 60 vin.; načelnik Knavs 60 vin.; v Loškem potoku vsi za maj glasom obljube. — Josip Bekar v Tomaju 2 K; Martin Poljak, župnik, Ajdovec, 5 K; dijaki škof. konvikta v Trstu 6 K; Vid Merhar v Gameljnah 5 K; prof. Ivan Komljanec na Bučki 5 K; pri posredovanju poravnave neke kupčije Ivan Drašler, Dole-Borovnica, 15 K; Gašper Vilman, Ljubno, 5 K; Mohorjani v Dolu pri Hrastniku 15 K 25 vin.; Fran Eibetz, poštni adjunkt v Ljubljani, 1 K; Ivan Drašler, nabral v veseli družbi na gostovanju Ivana Turšiča na Drašici 6 K 20 vin.; Mohorjani in dr. Kraigher, Sv. Trojica v Slov. goricah, 12 K 68 vin.; Josip Fon, kurat, Novaki, Goriško, 2 K; nekdo kot najdnino v znamkah 40 vin.; Anton Kocjan, Cerknica, poravnava v zadevi D. ca. T. 10 K; na svatovščini Franca in Julčke Zidar v Šmarju pri Jelšah zbrani svatje darovali 12 K; dr. Jos. Marinko, profesor v pok., Preska pri Medvodah, 10 K; Franc Kaučič, Spodnja Idrija, 1 K; župan Stanovnik nabral pri Cotiču povodom ustanovitve »Slovenske Straže« 8 K 50 vin.; Bajt in Kodre nabrala na veselici v Šmarjah 14 K 32 vin.; na svatbi v Zagorju Antona in Ivanke Proseni 8 K; Blaž Hodnik, Ivan Korošec in Ivan Kogovšek v Srednji vasi v Bohinju 3 K; Kotnik, rez. kadetni aspirant v Gradcu, 10 vin.; kat. narodni nižješolci v Mariboru 18 K 23 vin.; gostje na gostiji Konrada Bezjak in Marije Kraner v Vurbergu pri Ptuju 6 K 84 vin.; Maček, posestnik, Dolenji Logatec, 1 K; Filip Pristov v Ljubljani namesto izleta v Benetke 10 K; Franc Cepuder, Lukovica, 5 K; Karol Lenasi, župnik v Košani, 5 K; Ivan Stercin, veleposestnik v Komendi, 10 K; Josip Kern, tesarski mojster v Komendi, 5 K; Rihard Smolej, kaplan v Komendi, 5 K.

Za narod.

☛ **Današnja številka »Narodnoobrambnega Vestnika«** je izšla v 11.000 izvodih in je priloga »Slovencu«, priloži se tudi prihodnji številki mariborske »Straže« in celovškega »Mira«.

Opozarjamo vse somišljenike, da vpošiljajo od sedaj naprej vse prispevke, namenjene obmejnim Slovencem, **direktno »Slovenski Straži« v Ljubljano.** Sedaj, ko smo si osnovali centralo, moramo skrbeti tudi za centralizacijo naših denarnih sredstev. Na noge! Pošiljajmo pridno in veliko »Slovenski Straži« v Ljubljani! Meja rabi!

10. julij naš dan! V nedeljo dne 11. julija naj pokažejo naša društva, da vrše v polni meri svojo narodno dolžnost; naše občine naj pokažejo svoje narodno krščansko lice; ta dan naj ne bode ne dekleta, ne mladeniča, ne žene, ne moža, ki ne bi daroval za »Slovensko Stražo«, ne pristopil k nji vsaj kot redni član kake podružnice! Na dan, na delo za brate!

Slovenska županstva na dan. V vsakem občinskem odboru po celi Sloveniji naj se dobi kak zaveden mož, ki naj še pred 10. julijem predlaga, da povodom 10. julija, našega narodnega praznika, pristopi vsaka slovenska občina s primernim zneskom k »Slovenski Straži«. Treba je dejanj!

Slovenskim posojilnicam in hranilnicam je pokazala pot tržaška laška hranilnica, ki je od svojega čistega dobička dala za »Lego nazion.« 10.000 K. Tako kot ona za laške namene, tako naj slovenske hranilnice in posojilnice hite na pomoč »Slovenski Straži«! **Odbore naših hranilnic in posojilnic prosimo, naj v sejah pred 10. julijem sklepajo, da povodom 10. julija vsaka hranilnica in posojilnica pošlje primeren dar »Slovenski Straži«.**

Glavnemu odboru »Slovenske Straže«, ki se zbere v Ljubljani tekom meseca junija, bodo podani temeljiti referati o potrebah na slovenski meji na Koroškem, Štajerskem in Primorskem, o ogrskih, beneških Slovencih in o Slovencih na Westfalskem ter bodo podani konkretni predlogi. Posebno važna bo razprava o **ljudskem štetju** ter bo radi te točke povabljenih k seji nekaj rodoljubov, ki so to zadevo natančno proučevali. Seja glavnega odbora bo trajala cel dan dopoldne in popoldne, na kar gg. odbornike že sedaj opozarjamo.

Vse pokrajinske p. n. gg. odbornike »Slovenske Straže«, ki so sprejeli referate o razmerah na posebno ogroženih narodno obmejnih krajih, prosimo, da referate kmalu sestavijo in pošljejo načelstvu. Predsedstvo prosi, da se p. n. gg. odborniki večkrat sestajajo, se skupno posvetujejo o narodnoobrambnem delu ter potem pri seji vodstva stavijo morebitne predloge ali nasvete.

Vsem našim listom bodo priložene v kratkem položnice »Slovenske Straže«, ki jih dobimo z Dunaja. **Teh položnic naj bi se poslužili vsi naši somišljeniki za pristop k »Slovenski Straži«, za »Slomškov dar«, za pošiljanje darov »Slovenski Straži« ob raznih veselih in žalostnih prilikah.** Vsi k »Slovenski Straži«! Ob vsaki priliki agitirajte za »Slovensko Stražo«!

Ko se ločimo od sveta, spominjajmo se v zadnjih trenotkih bedne svoje domovine. Oporoka naša naj priča, da smo resnično ljubili to svojo mater in da ji želimo, ko se poslavljamo od nje, lepših, srečnejših dni. **V vsaki oporoki spominjajte se »Slovenske Straže«.**

Nove krasne razglednice v korist »Slovenski Straži« izidejo povodom slavnosti 10. julija. Načrt napravlja priznan slovenski akad. slikar.

Pisma »Slovenski Straži«. »Slovenska Straža« prosi, da se ji vsa pisma in vse prošnje vpošiljajo v obliki pisarniškega ali kancelijskega papirja, v svrho natančnejšega in hitrejšega pregleda.

Poseben trgovsko-blagovni odsek je izvolilo načelstvo »Slovenske Straže«. Ta trgovski odsek bo nastavil posebnega knjigovodjo, ki bo vodil posle odsekove. Sedaj deluje odsek na zavarovanju za življenje in se temeljito posvetuje o celi vrsti najrazličnejših ofertov. Poročilo o tem delu bo podano glavnemu odboru, ki se v kratkem sestane v Ljubljani. Dobro organizirano to delo bo »Slovenski Straži« dajalo na leto znatne svote.

Primerne pisarniške prostore išče v sredini Ljubljane »Slovenska Straža«. Potrebuje dve sobi: eno veliko in eno manjšo ter suho skladišče. Blagohotne ponudbe na »Slovensko Stražo«.

Slovenci, vsi na krov! Pač nekaj posebnega mora biti ta mali slovenski narod! Pač nekaj posebnega mora biti jezik, ki ga govori ta narod, nekaj posebnega morajo biti njega šege in navade! Kako naj bi si mogli drugače razlagati nabiranje onih ogromnih svot med Nemci, s katerimi hočejo vzeti našemu narodu jezik, s katerimi bi ga hoteli potujčiti? Na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem hoče potujčiti Nemec s pomočjo stotisočakov slovensko zemljo, na Primorskem pa zbira Lah tisočake, da nam odtujuje našo deco. Da tudi Lahi ne zaostajajo za Nemci, dokazujejo nam ogromne svote, ki jih nabirajo vsako leto v ta namen. Letos je imela »Lega Nazionale« svoj letni občni zbor v Gorici. 422.286 K 59 vin. nabrala je v enem letu! Primorski Lahi sami so nabrali 212.202 K 26 v., tirolski 97.943 K 51 vin. in okrog 10.000 dalmatinskih Lahov kar 112.202 K 82 v. Za poitalijančevanje samo slovenskih otrok potrosila je »Lega Nazionale« 167.567 K 79 vin.! Slovenci, kedaj se približamo mi z nabiranjem za »Slovensko Stražo« tem ogromnim svotam? In vendar je naša sveta dolžnost, da se postavimo vsi v bran proti ptujemu navalu, da rešimo našo kri iz krempljev tujca, da ohranimo našo deco zvesto narodu in veri naših pradedov. Tu ne pomaga več javkanje, češ, mi smo ubožen narod. Srdit naskok ptujca na našo sveto zemljo zahteva od nas največje požrtvovalnosti. Vsakdo izmed nas naj bo član »Slovenske Straže«, vsakdo izmed nas naj nabira darove, da se bomo mogli uspešno postaviti v bran! Nemški in laški požrtvovalnosti postavimo nasproti slovensko!

Podružnica naše »Slovenske Straže«! Narodnoobrambni odsek kot podružnico »Slovenske Straže« si je preteklo nedeljo ustanovila »Dekliška zveza« v Loškem potoku. Predaval je g. Škulj: »Slovenska zemlja nekdaj in sedaj in boji za našo domovino.« Po govoru se je vpisalo 40 deklet in žená kot redne članice »Slovenske Straže«. Odsek ima lasten odbor, ki bo nabiral poleg članov in prispevkov tudi knjige in znamke v prospeh narodno-obrambenega dela. Slovenska dekleta so se prva izkazala pri praktičnem delu za narodno obrambo in stopila na čelo »Straži« s podružnico. Bog živi! Drugi pa posnemajte!

Narodni koleki v korist »Slovenski Straži« se naročajo edino le v pisarni »Slovenske Straže«, Katoliška tiskarna, II. nadstropje, Ljubljana. Trgovinam daje se 20 odstotkov provizije, toda kolek se pošlje samo onim, ki z naročnino vred pošljejo tudi denar. Vsakdo naj izrecno dodá, kakšno vrsto koleka želi. Doslej sta v prodaji koleka: Slovenska zemlja (po 2 vin.) in Einspielerjev kolek (po 2 vin.). Nove tri koleke ravnokar izvršuje »Katoliška tiskarna«.

Za »Slovensko Stražo« darovali so trije somišljeniki pri Sv. Ivanu 5 kron 40 vin. mesto brzojavke na občni zbor »Slov. Straže«. — Ta denar je naložen na hranilno knjižico št. 522 »Ljudske hranilnice in posojilnice za tržaško občino pri Sv. Ivanu pri Trstu«. — Dne 17. maja zložili so v isti namen duhovniki na sestanku »Sodalitatis« 30 kron, ki so naložene v poduradu imenovane hranilnice v Trstu na hranilno knjižico št. 426. V obeh uradih te hranilnice nabiramo darove za »Slovensko Stražo« v nabiralnika. Ko bosta polna, preštejemo, naložimo denar v knjižici in priobčimo svoto. Člani za pristop k podružnicam »Slovenske Straže« se že pridno oglašajo v Trstu in tržaški okolici. Dne 10. julija stopimo na dan!

Slovenski akademiki in »Slovenska Straža«. Za proučavanje češkega narodno obrambnega dela se ustanovi v slovenskem kat. akad. društvu »Dan« v Pragi poseben odsek, ki bo v stalni zvezi s »Slovensko Stražo«. V slov. kat. akad. društvu »Danica« na Dunaju in v slov. akad društvu »Zarja« v Gradcu krepko delujeta narodno obrambna odseka.

Za »Slovensko Stražo« v Trstu. Merodajne osebe sklenile so na sestanku, da se ustanovi za sedaj za Trst in okolico ena moška in ena ženska podružnica »Slov. Straže«. Ako bi se ti dve podružnici dobro razvijali, ustanovile bi se potem po večjih krajih okolice nove podružnice. Dasi treba ukloniti se sklepom večine, vendar smo prepričanja, da bi uspevali samo v mestu Trstu dve podružnici in sicer moška in ženska in da bi imela tudi okolica lahko v vsaki župniji svojo podružnico zase. Kaj ni mogoče dobiti v vsaki župniji po 20 članov? Nima li vsak duhovnik toliko vpliva, da bi jih pridobil? V takih malih podružnicah razdeljeno bi bilo pobiranje članarine in darov po vseh vaseh, v vsakem okraju bi bile marljive mravlje nabiralke, v veliki podružnici bi se pa nasprotno vsak zanašal le na drugega, a sam bi ne storil ničesar. Zato pa rodoljubi, komur je mar, da bo vse slovensko ljudstvo združeno v »Slovenski Straži«, opustite predsodke in pogumno na delo, saj le pogumnega je bodočnost. Naj ne bo v tržaški okolici župnije, ki bi ne imela svoje podružnice »Slovenske Straže«. Le na ta način nam bo mogoče na najslovesnejši način proslaviti 10. julij. N a d e l o — v s i!

Nabiralniki za »Slovensko Stražo«. V pisarni »Gospodarske Zveze« v Trstu postavili so nabiralnik za »Slovensko Stražo«, kakor tudi v prodajalnici katoliškega tiskovnega društva. Ker pa nimamo za ta namen še pravih nabiralnikov, porabili smo v to »šparovčke«. — Tako naj delajo somišljeniki povsod. Vinar k vinarju naraste do kronice, več kronic do stotaka, ali kakor že pravi pregovor: Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača!

Slovenske molitvenike in druge slovenske knjige pošiljajte naši pisarni. Dobili smo z najskrajnejših točk slovenske meje novih prošenj za slovenske molitvenike in slovenske knjige. Pomagajte!

Slovenski hišni napisi. Gospod urednik! Prehodil sem že nekaj krajev po Koroškem, Štajerskem in drugod. Lepih je veliko bilo. Pa odkrito povedano, noben v enem oziru ni napravil name tako dobrega vtisa kakor vrla Brnca — zaradih svojih slovenskih napisov na hišah. Ta vas stoji v Zilski dolini, o kateri hočejo prerokovati, da bo v 50 letih nemška (česar pa še nismo brali v zvezdah); stoji blizu »nemškega« Beljaka, ki kar z odprtim žrelom na njo preži; in v tej vasi vidite lepe slovenske napise kakor: Žvižgovc, Krofič, Štraml, Župnišče itd. z velikimi črkami, tako da jih nemčurji, če bi se tudi v najhujšem diru mimo vozili, ne bi mogli spregledati To je lepo in prav; to bi delalo čast vsaki slovenski vasi; priča nam o odkritem, trdnem in neustrašenem mišljenju in prepričanju Brnčanov, od katerih se drugi koroški Slovenci morejo marsikaj učiti. Gospod urednik! Povejte o tem bralcem in izpodbudite jih, da si tudi take napise naročijo; čeravno v napisih ni vsa narodnost, pa vendar pomagajo k povzdigi narodne zavesti. Če bi Vas kdo vprašal, kje si more to »reč« naročiti, **pišite »Slovenski Straži«, ki Vam preskrbi cenene in lepe napise.**

Prečitane slovenske časopise na slovensko mejo! Prosimo somišljenike, da prečitane slovenske časopise pošiljajo za sedaj v pisarno »Slovenske Straže«, Katoliška Tiskarna, II. nadstropje. Pisarna liste odpošilja na slovensko mejo. V kratkem napravimo na štirih krajih v Ljubljani nabiralne trušice.

Za »Slovensko Stražo«. Tržaška Marijina družba namerava sama zase ustanoviti podružnico »Slovenske Straže«. — Slovenci in Slovenke! Slovenska dekleta, ki so združena v Marijini družbi, ki morajo daleč od svojcev pri tujih družinah služiti si košček kruha, kažejo Vam, kako treba ljubiti svoj rod. Od malega plačila, ki ga prejemajo za svoj znoj, hočejo žrtvovati na oltar domovine tudi one. In kdo izmed nas naj bi jih ne posnemal, kdo izmed nas naj bi se jim ne pridružil v njih ljubezni do naše svete zemlje?

Slovensko kat. izobraževalno društvo »Kres« v Gradcu. Ko se je lansko pomlad prej krščansko izobraževalno društvo »Domovina« vsled izdajstva takratnega odbora spremenilo v liberalno, so izstopili katoliško misleči člani in začeli s pripravami za novo odločno katoliško izobraževalno organizacijo. Izprva so se shajali v prostorih kat. akad. društva »Zarja«, toda že po šestih tednih so bila pripravljavna dela končana in na kresno nedeljo, dne 27. rožnika leta 1909, se je ustanovilo slovensko katoliško izobraževalno društvo »Kres«. Z velikim veseljem je sprejelo slovensko katoliško ljudstvo to novico. Številne brzojavke in pisma so prihajale na »Kres«, vse z željo, naj novo, mlado društvo napreduje in raste ter združi v sebi cvet graškega slovenstva. Želje naših dragih rojakov v domovini niso ostale neizpolnjene. Društvo je delalo na tihem in brez hrupa, a tem bolj vztrajno. Premagalo je velike težkoče in danes lahko s ponosom trdimo, da spada »Kres« med najboljša društva naše Slovenske krščansko-socialne zveze. Svoje res krasne prostore ima »Kres« v Pestalozzistraße 63 (pritličje). Ob ustanovitvi je štel »Kres« 34 društvenikov, danes pa znaša število rednih društvenikov 125. Že te številke kažejo, da so Kresjanke in Kresjani vztrajni agitatorji in delavni člani. Še bolj pa kaže njihovo gorečnost notranje društveno življenje. Društveni mešani pevski zbor je pod vodstvom gosp. Al. Juvana dosegel že lepih uspehov. Snuje se pa tudi moški zbor, ki nastopi že pri prihodnji veselici. Na svečnico je priredil »Kres« društveni zabavni večer s petjem, godbo in šaljivim prizorom v prostorih restavracije »Zur großen Bierquelle«. Udeležilo se ga je nad 160 društvenikov in po njih vpeljanih gostov. Dne 6. sušca smo pa priredili v društvenih prostorih tombolo. Udeležilo se je je toliko članov, da so bili obširni prostori natlačeno polni. Tudi gmotni dobiček je bil lep. — Za izobrazbo je skrbela poleg časopisov, ki jih prihaja v društvo 15, tudi knjižnica »Slovenske dijaške zveze«. Šteje 160 knjig in se vedno izpopolnjuje. Ima le izbrana dela, ki jih člani z veseljem prebirajo. Predavanj je bilo v zimski dobi 14. Predavali so gg.: dr. Zdešar, dr. Korošec, župnik F. S. Gomilšek in katoliški akademiki »Zarjani«. Ob nedeljah popoldne po kosilu se vrše mladeniški sestanki, kjer se obravnavajo razna kulturna, socialna in znanstveno-politična vprašanja. »Čebelica« je v kratkem času svojega obstanka imela okrog 1300 kron prometa. V hranilnici ima naloženih do 700 K. V minolem mesecu so začeli člani nabirati za slovenski dom v Gradcu. Tekom treh tednov so spravili skupaj 40 K; nov dokaz njihove požrtvovalnosti. Kakor je razvidno iz kratkega poročila, »Kres« vestno izpolnjuje svojo nalogo, zbirati v svojem okrilju katoliško misleče Slovence ter skrbeti za njihovo vzgojo in omiko. Da je dosegel že tako lepih uspehov, se moramo zahvaliti požrtvovalni ljubezni, s katero so se člani oklenili društva. Zavist, nezaupanje, brezmejna častihlepnost in sebičnost, ki je večinoma vladala in še vlada po graških slovenskih društvih, v »Kresu« nima prostora. Vsi so enega duha, odbor s članicami in člani vred ima le eno pred očmi: povzdigo »Kresa«, in s tem tudi povzdigo doslej tako zanemarjenega in zapuščenega slovenskega ljudstva v Gradcu. Disciplino v društvu kaže dejstvo, da ni izstopil doslej nihče, razun onih, ki so zapustili Gradec in odšli bodisi naprej proti severu, ali pa v svojo domovino. Pa tudi ti so nas ohranili v prijaznem spominu, in kar je glavno, vstopili so v ondotne naše organizacije, če so le obstajale. — Ne maramo govoriti o tem, kaj ima društveni odbor še v načrtu, rečemo le: Ako bo »Kres« v bodoče tako napredoval, kakor je doslej, se mu obeta sijajna prihodnjost. — »Slovenska Straža« napravi »Kresu« gledališki oder, katerega bo »Kres« od čistega dobička odplačeval.

Za krojaškega pomočnika iz Koroške prosimo mesta v Ljubljani. — »Slovenska Straža«.

Posnemanja vredno. Nek zaseben uradnik, slovenski katoliškonaroden mladenič, je porabil prvi zaslužek v to, da ga je poslal »Slovenski Straži«. Kako ima ta priprost mladenič več smisla za narodno-obrambno delo, kakor pa marsikateri naš veliko premožnejši »so-

mišljenik«, ki večkrat obrne in natanko pogleda vsak belič, predno ga dá bratom v pomoč. Ta očitek ne velja samo razumništvu, ampak tudi tistim izmed kmečkega stanu, ki so dovolj imoviti, da bi lahko pogrešali nekaj grošev.

Ljudska posojilnica za Trst za »Slovensko Stražo«. Na predlog blagajnika »Ljudske hranilnice in posojilnice za Trst pri Sv. Ivanu« sklenil je odbor, da opremi hranilnica vsa pisma z obrambenim kolekom. Slovenci, posnemajte svetoivansko hranilnico! **Naj ne bo nobene naše hranilnice, ki bi tega tudi ne storila!**

Proti slovenskim delavcem v Gradcu. Graški občinski svet se je v seji dne 25. maja bavil z nastavljanjem slovenskih delavcev in uslužbencev pri mestnih zavodih in podjetjih. Občinski svetnik vitez Artens je poročal, da se odslej ne sprejme nobenega slovenskega delavca in uslužbenca v mestno službo. Pri mestni klavnici so se zadnji čas odpustili razun enega vsi slovenski nastavljenci. Poročevalec je rekel: »Slovenski delavci so sicer izredno pridni, a ker navadno nočejo zatajiti svojega materinega jezika, jih ne moremo več sprejemati.« Po Gradcu se širi tudi neka okrožnica, ki poziva graške Nemce, naj odpuste vse slovenske uslužbence. Kje je neki državni pravdnik? Ali ni to naravnost bojkot? Sicer pa slični pozivi malo pomagajo Nemcem, ker so slovenski uslužbenci pridnejši od nemških.

Za češke izseljence je ustanovljena posebna banka Bohemija, ki lepo napreduje. Otvorila je oddelek za blago, potrebno izseljencem; uredila je izvažanje čeških knjig v Ameriko; sedaj izvede tudi po svojem zastopu v Novem Jorku zasebno štetje ameriških Čehov.

Mladina in narodna obramba. Na občnem zboru »Südmarke« v Lincu je bivši nemški minister dr. Schreiner povdarjal v svojem govoru važnost sodelovanja mladine pri obrambnem delu. »V mladini je naša moč, naše upanje, naše zagotovilo in — če Bog dá — naša zmaga.« Tako govori nemški poslanec o nemški mladini. Sedaj, ko se je ustanovila »Slovenska Straža«, se mora tudi naša slovenska mladina z vsemi močmi vreči na narodno-obrambno delo. Nabirati mora doneskov za S. S., delovati mora z vsemi svojimi močmi v podružnicah S. S., ji pridobivati udov in sploh zabraniti in paralizirati škodljivo delo naših nasprotnikov. Akademična mladina, fantje in dekleta v mladinskih zvezah, vsak posameznik, vsi moramo pomagati reševati naše obmejne brate. Torej mladina na plan!

Kdor se še ni zavaroval za življenje, naj počaka, da dobi navodila od »Slovenske Straže«!

Rabljenih poštnih znamk je doslej nabranih za »Slovensko Stražo« 291.072. Nabirajte jih povsod in pošiljajte jih na naslov Lavoslav Puhar, tipograf v Ljubljani.

Tudi čokoladni papir pošiljajte na naslov: Lavoslav Puhar, tipograf v Ljubljani.

»Národni Jednota pro vychodni Moravu v Olomouci« praznuje letos četrtstoletje svojega obstoja. Ob tej priliki porabijo Čehi na Moravskem cel mesec juni za nabiranje v korist temu odličnemu češkemu narodnoobrambnemu društvu.

Za drugi milijon kron češkemu šolskemu društvu »Ustředni Matice Školska« je doslej zbranih 74.728 K 50 vin. Mnogo darujejo posebno razna češka podjetja. Slovenska podjetja — posnemajte Čehe!

»Minderwertige Natiönchen«. »Südmark« je prosila zopet v finančnem ministrstvu za dovolitev brezplačne loterije, čije čisti dobiček bi se porabil v germanizacijske svrhe. Finančnemu ministrstvu se je pojasnilo od slovenske strani, kake cilje zasledujejo »dobrodelne« loterije »Südmarkine« — in akt še ni rešen. Vsled tega psuje ogorčeno dunajski vsenemški dnevnik na »minderwertige Natiönchen«, ki pa — branijo samo svojo kožo. V ostalem pa se nič ne razburjamo zaradi te nemške psovke: skušnja uči, da imajo Slovenci najmanj desetkrat več soli v glavi kot znano neumni nemški krofači. Kar je pa pametnejših ljudi med spodnještajerskimi, koroškimi in dunajskimi Nemci, so pa vsi rojeni — Slovani.

»Ne pljuvajte v grob svojemu staremu očetu!« Tako je dejal Nemec dr. Mulli v Rogaški Slatini nemčurju Stoinscheggu, ko je nekoč prav grdo žalil in napadal Slovence. Te besede veljajo tudi za vse druge, ki se, sicer rojeni Slovenci, štulijo med Nemce in mislijo, da z zabavljanjem proti rodnim bratom pokažejo svojo oliko.

Prihodnja številka »Narodnoobrambnega Vestnika« izide v torek 28. t. m. pred praznikom Sv. Petra in Pavla. Prosimo za rokopise zadnji čas do petka 24. t. m. Sodelujte s članki, noticami in nasveti!

Deset zapovedi o ljudskem štetju za obmejne Slovence.

1. Priglasi se edino le k svojemu materinemu jeziku slovenskemu!
2. Ne prijavi nemščine ali laščine za svoj občevalni jezik!
3. Skrbi, da se vsa tvoja rodovina priglasi k slovenskemu jeziku!
4. Spoštuj jezik svojega slovenskega očeta in svoje slovenske matere, da ne postaneš izdajalec svoje krvi in svojega naroda!
5. Ne ponemči in ne poitalijanči se!
6. Ne odtuji se svojemu slovenskemu narodu!
7. Ne pusti, da ukradejo tvoje otroke tebi in tvojemu narodu!
8. Ne pričaj po krivem, da je tvoj občevalni jezik nemški ali laški!
9. Ne daj se pregovoriti sladkim obljubam in ne prikrivaj svoje slovenske narodnosti!
10. Tudi se ne daj zastrašiti, če na tebe vplivajo in ti grozijo, in ne daj se podkupiti z denarjem!

Imejte to vedno v mislih in na jeziku, posebno pa letos, ko bodo šteli prebivalstvo vaših krajev! Slovenci, pokažite tedaj za vselej, da se ne daste izpodriniti z zemlje vaših očetov in da prebiva tod od nekdaj slovenski rod, ki zahteva zase enakih pravic!

Shod obmejnih Slovenk.

Pri Sv. Križu nad Mariborom se je vršil v nedeljo, dne 22. maja krasen in veličasten shod obmejnih slovenskih mladenk. Sv. Križ je poleg Št. Ilja ena najpomembnejših slovenskih obmejnih postojank na severni strani Maribora. Na stotine vrlih deklet se je zbralo ta dan na prijazni visočini pri Sv. Križu. Vsaka obmejna župnija je bila zelo častno zastopana. Dasiravno je bilo zelo slabo vreme, vendar nič ni zadrževalo vrle naše mladenke, da ne bi šle manifestirat za svoje krščanske in narodne ideje.

Čudili smo se, ko smo videli nastopati mladenke iz najsevernejših naših obmejnih župnij, ki so v svojih govorih dale duška svojim versko-narodnim čutilom. Pomembno je posebno to, da ti govori niso bili polni praznih in puhlih fraz, kakor jih navadno prodajajo liberalni otrobovezarji, ampak iz teh govorov smo slišali nove sveže misli. Škoda le, da nas je siloviti vihar zalotil pred koncem zborovanja in marsikatera govornica ni prišla do besede. Izostati je morala vsled tega tudi gledališka predstava. Mesto te pa so se vrstile milodoneče slovenske pesmice. Ko se je nebo nekoliko razvedrilo, smo zborovali naprej. Domači g. župnik in predsednica zborovanja sta se primerno zahvalila vsem zborovalkam in vsem tistim, ki so pripomogli h krasnemu uspehu.

Potem smo se podali v cerkev, da se zopet poklonimo pred odhodom Mariji. Sklepni govor v cerkvi je imel dr. Kovačič.

Ta shod ne bo ostal brez dobrih posledic za obmejno Slovenstvo. Vrla dekleta bodo širila po obmejnih župnijah in občinah narodno in krščansko zavest ter bodo nekoč kot navdušene Slovenke gospodinjile v narodno mlačnih obmejnih krajih, spreobračale može v odločne Slovence. Kot matere pa bodo svoji deci vcepljale zlate nauke krščanskega prepričanja in ljubezni do milega slovenskega jezika. Ne bodimo preveliki pesimisti. Če vzbudimo naše ženstvo ob meji k narodni zavesti, še obmejno Slovenstvo ni popolnoma izgubljeno! Storili smo s tem zgodovinsko delo, kajti neprecenljiv zaklad, ki je vreden več kot vse šulvereinsko in südmarkino zlato — je odločna, zavedna, narod ljubeča slovenska žena!

Zahtevajte samo cikorijo z ovitkom

v korist obmejnim Slovencem!

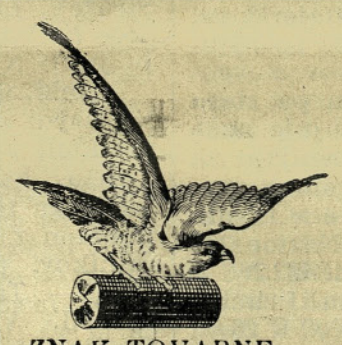

Vsaka naša gospodinja naj zahteva to cikorijo!

Opozarjajte na cikorijo s trobojnim ovitkom in napisom „V korist obmejnim Slovencem“ ki je izborni izdelek Kolinske tovarne v Ljubljani.

Zahtevajte in rabite povsod edino le vžigalice v korist obmejnim Slovencem!

Vzajemna zavarovalnica

se priporoča kot

edina domača zavarovalnica.

PODJETNIŠTVO JOS. LONČARIČ

priporoča slav. občinstvu, okr. cestnim odborom, županstvom napravo in zgradbo vodovodov in hišnih vodovodnih instalacij, napravo cest i. t. d. Tehnična preddela, načrte, projekte izdeluje pod zelo kulantnimi cenami.

Ljubljana, Streliška ulica 27

Ustanovljeno leta 1862. - - Telefon interurban št. 284.